

Spremnost roditelja i odgojitelja za suradnju u inkluzivnom odgoju i obrazovanju

Maleš, Antonija

Master's thesis / Diplomski rad

2024

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Split, Faculty of Humanities and Social Sciences / Sveučilište u Splitu, Filozofski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:172:915484>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-10**

Repository / Repozitorij:

[Repository of Faculty of humanities and social sciences](#)

SVEUČILIŠTE U SPLITU
FILOZOFSKI FAKULTET

SPREMNOST RODITELJA I ODGOJITELJA ZA SURADNJU U
INKLUZIVNOM ODGOJU I OBRAZOVANJU

DIPLOMSKI RAD

Antonija Maleš

Split, 2024.

SVEUČILIŠTE U SPLITU

FILOZOFSKI FAKULTET

ODSJEK ZA RANI I PREDŠKOLSKI ODGOJ I OBRAZOVANJE

Spremnost roditelja i odgojitelja za suradnju u inkluzivnom odgoju i obrazovanju

Mentor:

izv. prof. dr. sc. Esmeralda Sunko

Student:

Antonija Maleš

Split, travanj 2024.

SADRŽAJ

UVOD	2
1. INKLUZIVNI ODGOJ I OBRAZOVANJE.....	4
1.1. Povijest i razvoj inkluzivnog odgoja i obrazovanja	6
2. SPREMNOST RODITELJA I ODGOJITELJA ZA SURADNJU U INKLUZIVNOM ODGOJU I OBRAZOVANJU	9
2.1. Komunikacija roditelja i odgojitelja.....	10
2.2. Kompetencije odgojitelja za inkluzivni odgoj i obrazovanje.....	12
2.3. Digitalne tehnologije i potpomognuta komunikacija u inkluzivnom odgoju i obrazovanju	14
3. SURADNJA RODITELJA I ODGOJITELJA ZA INKLUZIVNI ODGOJ I OBRAZOVANJE.....	15
3.1. Podrška roditeljima djece s posebnim odgojno obrazovnim potrebama.....	16
4. ISTRAŽIVANJE.....	18
4.1. Cilj, svrha i hipoteze istraživanja	18
4.2. Uzorak istraživanja.....	19
4.3. Rezultati istraživanja	19
5. ZAKLJUČAK	35
SAŽETAK.....	37
ABSTRACT	38
LITERATURA.....	39
PRILOZI.....	44

UVOD

Inkluzivni odgoj i obrazovanje odnosi se na zadovoljavanje odgojno obrazovnih potreba sve djece, otkrivanje njihovih mogućnosti i aktivno sudjelovanje svih u zajednici da omogući razvoj potencijala svakoga za daljnji život (Sunko, 2021). Suradnja je vještina pregovaranja i zajedničkog donošenja odluka usmjerena prema pronalasku rješenja (Rosić, 2005).

Spremnost roditelja i odgojitelja za suradnju u ustanovama inkluzivnog ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja (RIPOO) ovisi o brojnim aspektima, demografskim faktorima, okolini, vlastitim uvjerenjima, kulturi, stavovima, međusobnim odnosima, povjerenju, dosadašnjim iskustvima. Roditelji i odgojitelji imaju zajednički cilj, a to je sretno, sigurno i prihvaćeno dijete koje u poticajnom inkluzivnom odgoju i obrazovanju (IOO) može dostići svoj puni potencijal tako što će se poticati i ohrabrivati djetetovi interesi, mogućnosti i sposobnosti. Roditelji i odgojitelji su ravnopravni članovi odgoja i obrazovanja zbog čega je od velike važnosti međusobna iskrenost, informiranost, dobra komunikacija, mogućnost dogovora, te obostrana procjena dječjeg razvoja. Suradnja roditelja i odgojitelja pruža djetetu sigurnost i povjerenje, a zadaća odgojitelja kao stručnjaka je poticanje suradnje osiguravanjem različitih metoda i izbora. Podrška roditeljima, afirmativne, motivirajuće i podržavajuće poruke mogu pospješiti međusobnu suradnju i stvoriti pozitivno emocionalno ozračje. Kompetencije odgojitelja i cjeloživotno obrazovanje bitne su stavke kvalitetne komunikacije i spremnosti na suradnju s roditeljima. Dodatne edukacije osnažuju i roditelje i odgojitelje za IOO. Ubrzan život i digitalna tehnologija zahtijevaju spremnost na prilagodbu u načinima suradnje, slanju i primanju informacija, načinu komuniciranja, ali i oblika odgoja i obrazovanja u smislu digitalnih alata kao potpomognute komunikacije.

Pretpostavka je postojanje razlika u stavovima odgojitelja za suradnju s roditeljima u IOO s obzirom na dob, središte osnivača, razine obrazovanja, radnog staža i radnog statusa odgojitelja. Smatra se da su odgojitelji do 36 godina zadovoljniji vlastitim vještinama u korištenju medija, da odgojitelji iz većih gradova više razmjenjuju mišljenja i iskustva o roditeljskoj suradnji s odgojiteljima iz drugih vrtića, da su odgojitelji s višim stupnjem obrazovanja stekli više kompetencija za suradnju s roditeljima, da odgojitelji s manje od 5 godina radnog staža imaju veću potrebu za stručnim usavršavanjem za suradnju s roditeljima, te da se odgojitelji u povremenom radnom odnosu i odgojitelji pripravnici suzdržavaju biti u potpunosti iskreni prema roditeljima o svojoj percepciji ponašanja njihove djece. Ispitivanjem stavova odgojitelja za suradnju s

roditeljima mogu se razumjeti neslaganja u stavovima i razlozi pojedinih stajališta, te na taj način mijenjati pedagoške pristupe za dobrobit svih sudionika u IOO.

1. INKLUZIVNI ODGOJ I OBRAZOVANJE

IOO temelji se na razvoju sve djece u skladu s njihovim vlastitim sposobnostima, uz jednake mogućnosti i kvalitetu odgoja i obrazovanja za svu djecu (Sunko, 2010).

Inkluzija je prema (Bhatia i Singh, 2023) široki pojam koji nema zajednički dogovorenu definiciju, te u odgoju i obrazovanju, inkluzija uključuje svu djecu, međusobne razlike se poštuju oblikujući na taj način kulturu zajednice u kojoj obitavaju. IOO je proces kojim se želi udovoljiti potrebama svakog djeteta te proces koji se neprestano razvija (Bhatia i Singh, 2023). Načela IOO promiču pristupačnost, pravednost i prava sve djece radi smanjenja diskriminacije prema njima (Bhatia i Singh, 2023). IOO prema autorima (Cvetko, Gudelj i Hrgovan, 2000) ne podrazumijeva jednakost svih ljudi, već poštivanje i uvažavanje različitosti svakog pojedinca koji sam za sebe odlučuje i preuzima odgovornost. Holistički sustav se ističe u IOO jer je usmjeren stvaranju boljih uvjeta za svu djecu poštujući njihove individualne razlike (Cvetko i sur., 2000). Djeca s posebnim odgojno obrazovnim potrebama ne trebaju držati korak s odgojno obrazovnom ustanovom, već odgojno obrazovna ustanova treba držati korak s njima (Karaca, 2022). IOO prema (Daniels i Garner, 1999) nije reforma posebnog odgoja i obrazovanja, već je potreba promjene odgojno obrazovnog sustava kako bi se zadovoljile potrebe društva koje se mijenja. To je razvoj sustava koji pokazuje odgojno obrazovne prednosti, kako za djecu s posebnim odgojno obrazovnim potrebama tako i za one bez posebnih odgojno obrazovnih potreba, odnosno sustav koji osigurava kvalitetan odgoj i obrazovanje za svu djecu (Daniels i Garner, 1999).

U odgoju i obrazovanju, inkluzija se odnosi na položaj i odgoj i obrazovanje djece s posebnim odgojno obrazovnim potrebama u redovnim skupinama zajedno s djecom bez posebnih odgojno obrazovnih potreba. Pravo na pripadanje i dobrodošlicu u odgojno obrazovne ustanove pripadaju temelju IOO. Jedna od mnogih opcija je pružanje specijalizirane pomoći djeci kojima je takav oblik pomoći potreban. IOO prihvaća različitost, poštuje individualnost, stvara mogućnosti sudjelovanja u svim aktivnostima i pruža potporu djeci i odgojiteljima da dostignu svoj puni potencijal, a inkluzivni odgojno obrazovni prostor u kojem djeca borave nikada ne izgleda isto, već se mijenja međudjelovanjem djece i odgojitelja (Dash, 2006).

Karaca (2022), navodi prednosti IOO za djecu s posebnim odgojno obrazovnim potrebama, za djecu tipičnog razvoja, za odgojitelje i za obitelj. IOO kod djece s posebnim odgojno obrazovnim potrebama smanjuje nepoželjna ponašanja te potiče poželjna, potiče odvažnost, odgovornost, samopouzdanje, potiče komunikaciju i suradnju, povećava se uspješnost i razvija odnos s drugom djecom. Kod djece tipičnog razvoja, IOO razvija želju za pomaganjem, smanjuje predrasude, mogućnost suradnje s različitim pojedincima, razvoj životnih vještina i razvoj tolerancije. Prednost za odgojitelje jest razvijanje vlastitih vještina različitim odgojno obrazovnim metodama, sposobnost organiziranja prostora prema potrebama djece, te stjecanje vještina u radu s djecom različitih razvojnih karakteristika, a prednost IOO za obitelj jest spoznavanje novih načina pomaganja svojoj djeci, poznavanje svojih prava i obaveza, te prilika za aktivno sudjelovanje u odgojno obrazovnom procesu.

Djeca u IOO uče prihvatiti drugu djecu, a djeci s posebnim odgojno obrazovnim potrebama osigurana je jednaka mogućnost sudjelovanja u različitim aktivnostima. Djeca razvijaju prijateljske odnose, pozitivnu sliku o sebi, poštivanje različitosti i vještine rješavanja problema jer IOO omogućuje prijateljsko okruženje, uvažavanje različitih kultura, jezika i odgojno obrazovnih sposobnosti, bez obzira na dob, spol ili kulturu. IOO promiče suradnju, uključenost, brigu i samopouzdanje za razvoj životnih vještina (Bhatia i Singh, 2023). Obuhvaćanje djece rane i predškolske dobi s inkluzivnim odgojem i obrazovanjem omogućava razvoj tolerancije, društvenu odgovornost i samopouzdanje kod djece, a od velike koristi je i roditeljima jer obitelji djece s posebnim odgojno obrazovnim potrebama nisu izolirane. Djeca bez posebnih odgojno obrazovnih potreba imaju priliku razumjeti različitosti djece, te razvijati empatiju i osjetljivost za druge (Zuckerman, 2016). IOO ističe mogućnosti umjesto nedostataka, a da bi djeca ostvarila svoje mogućnosti važna je usmjerenost na dijete te pružanje izbora, poticanje aktivnog učenja i kritičkog mišljenja putem primjerenih aktivnosti (Kudek Mirošević, Tot i Jurčević Lozančić, 2020). Djeca s posebnim odgojno obrazovnim potrebama inkluzivnim odgojem i obrazovanjem stječu povoljnija iskustva za daljnji profesionalni i društveni život (Zrilić, 2022). Pokazalo se da djeca iz neinkluzivnih odgojno obrazovnih ustanova imaju negativniju predodžbu i više stereotipa prema djeci s posebnim odgojno obrazovnim potrebama (Brojčin, 2013).

Sva djeca imaju pravo uvažavanja rodnog, jezičnog i kulturnog porijekla (Siraj-Blatchford, 2009), pravo na igru, druženje, kvalitetan život i razvoj osobnih mogućnosti (Furko i Kubelka, 2014). Suvremeni kurikulum i odgojitelji mogu omogućiti djeci da odrastaju u podržavajućoj sredini (Siraj-Blatchford, 2009). Prihvatanje i razumijevanje individualnih razlika je temelj kvalitete društvene zajednice. (Furko i Kubelka, 2014).

1.1. Povijest i razvoj inkluzivnog odgoja i obrazovanja

Povijest IOO razlikuje se diljem svijeta. Svaka zemlja ima drugačiji proces, pa tako neke zemlje imaju izvanredne primjere IOO, dok neke tek sada otkrivaju taj koncept. Djeca s posebnim odgojno obrazovnim potrebama nisu polazila odgojno obrazovne ustanove sve do kasnih 1800-tih godina. Većina djece je bila u određenim institucijama ili su ostajali kod kuće, sve do ranih 1900-tih godina kada su se počele otvarati posebne škole (Graham, 2020). Djeca s posebnim odgojno obrazovnim potrebama su se otvaranjem posebnih škola uključila u odgojno obrazovni sustav, no takav način uključivanja je doveo do segregacije djece. Posebne ustanove su se prema (Zrilić, 2013) pokazale nekorisne zbog neprilagođenih metoda rada, nemogućnosti dostizanja vlastitih sposobnosti, formiranja predrasuda od strane okoline te teškoća kasnije društvene integracije.

U starom vijeku, djeca s posebnim odgojno obrazovnim potrebama su smatrana beskorisnima, napuštala su se i bila su prepuštena raznim društvenim i prirodnim katastrofama jer se nisu uklapali u društvene norme te nisu imali potrebnu snagu i snalažljivost za vojne pohode. Djeca i osobe s posebnim odgojno obrazovnim potrebama, žene i siromasi su smatrani manje važni članovi društva u srednjem vijeku. Institucionalizacija temeljena na predrasudama godinama poprima sve veće razmjere. Nakon posljedica kuge, raste prisila nad djecom, skitnicama i prosjacima izvršavana odsijecanjem dijela tijela, bičevanjem i obilježavanjem užarenim željezom. Kasni srednji vijek obilježio je humaniji pristup, ali djeca s posebnim odgojno obrazovnim potrebama i siromasi ostaju u segregiranim odnosima. Razdoblje novog vijeka obilježava napredak medicine, društvena moralna podrška osobama s posebnim odgojno obrazovnim potrebama te otvaranje prvih posebnih škola (Sunko, 2021).

Radoman (1995) prema Alić i Cerić (2005), navode tri faze društvenog odnosa prema djeci s posebnim odgojno obrazovnim potrebama kroz povijest:

1. Faza primitivnog odnosa je označavala napuštanje i ubijanje djece rođene s fizičkim nedostatcima. Djeca koja nisu bila sposobna za rad smatrala su se beskorisnima.
2. Faza segregacije označavala je institucionalizaciju djece s posebnim odgojno obrazovnim potrebama, smještala su se unutar medicinskih ustanova, daleko od očiju javnosti.
3. Fazu društvene integracije označila je Opća deklaracija o ljudskim pravima 1948. godine prema kojoj sva djeca imaju pravo na školovanje usmjereno prema razvoju svakog pojedinca.

Autorice Zrilić i Brzoja (2013) i Graham (2020) navode četiri modela odnosa prema djeci s posebnim odgojno obrazovnim potrebama:

1. Medicinski model usmjeren je prema adaptaciji djeteta društvenoj sredini. Problem je dijete, a ne kvaliteta i dostupnost kurikuluma, pedagogije i odgojno obrazovnih ustanova.
2. Socijalni model razlikuje invaliditet od oštećenja, a uključenost djece s posebnim odgojno obrazovnim potrebama je društveno uvjetovana.
3. Biopsihosocijalni model integrira medicinski i socijalni model zajedno. Uzima u obzir biološke, psihološke i socijalne faktore, a najčešće se koristi u psihologiji i modernoj medicini.
4. Model ljudskih prava usmjeren je na ljudsko dostojanstvo, a zdravstveno ili fizičko oštećenje se cijeni kao dio ljudske raznolikosti.

Socijalni model je u današnje vrijeme općeprihvaćen čija je tvrdnja da djecu s posebnim odgojno obrazovnim potrebama isključuje neznanje pojedinaca te naučene predrasude (Zrilić, 2022).

Dokumenti kroz povijest koji su doprinijeli inkluzivnom odgoju i obrazovanju te obvezuju obrazovne politike prema Vican i Karamatić Brčić (2013) su:

- *Deklaracija o ljudskim pravima* (1948)
- *Konvencija UN-a o pravima djeteta* (1989)
- *Svjetska Deklaracija o obrazovanju za sve* (1990)
- *Jednakost obrazovnih mogućnosti za osobe s poteškoćama u razvoju* (odredba 6) (1993)

- *Izjava u Salamanki i Okvir za akciju (1994)*
- *Okvir za akciju u Dakaru na Svjetskom Obrazovnom Forumu (2000)*
- *O pravu na obrazovanje za osobe s invaliditetom: prema inkluziji (2001)*
- *UN-ova konvencija o pravima za osobe s invaliditetom (2008).*

U Taškentu je 2022. godine održana svjetska konferencija UNECSO-a s temom osiguranje pristupa i kvalitetnih uvjeta u RIPOO. Tada je prihvaćena Taškentska deklaracija čiji je cilj osigurati svakom djetetu pristup i kvalitetne uvjete odgoja i obrazovanja u RIPOO do 2030- godine.

Odrednice Taškentske deklaracije (2022) su:

- Osiguranje kvalitete, uključivosti, prava, pravednosti, jednakosti sve djece posebno onih najranjivijih, osiguranje njege i skrbi, praćenja i evaluacija, prepoznavanje potreba sve djece za daljnji napredak, olakšanje prijelaza u odgoju i obrazovanju te razvijanje održivog razvoja kao i obrazovanja za mir
- Jačanje, usavršavanje i napredovanje sustava i stručnjaka ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja, izjednačavanje rada državnog i nedržavnog sektora, unaprjeđivanje suradnje i podrške obiteljima
- Unaprjeđenje inovacijama i transformacijom prakse, unaprjeđenje digitalne tehnologije te reorganiziranje poticajnog prostora
- Osiguranje integriranog pristupa, zaštita financijskih sredstava, poboljšanje praćenja i dokumentiranja, te unaprjeđenje političkih i zakonskih okvira (Višnjić Jevtić, 2022).

2. SPREMNOST RODITELJA I ODGOJITELJA ZA SURADNJU U INKLUZIVNOM ODGOJU I OBRAZOVANJU

Prema autorima Karynbaeva i sur. (2021), riječ „spremnost“ označava sustav kvaliteta, znanja i osobnih vještina koje osiguravaju učinkovitost odgoja i obrazovanja u IOO djece s posebnim odgojno obrazovnim potrebama.

Spremnost odgojitelja u IOO može se gledati kroz dva pokazatelja, a to su profesionalna spremnost i psihološka spremnost. Profesionalna spremnost temelji se na spremnosti informacija, poznavanju osnova psihologije, pedagogije, poznavanju individualnih karakteristika djece i spremnosti na profesionalnu interakciju i osposobljavanje, a psihološka spremnost temelji se na emocionalnom prihvaćanju, spremnosti na uključivanje djece s različitim razvojnim karakteristikama i na zadovoljstvu vlastitim pedagoškim aktivnostima (Persina, Shamardina i Luzhbina, 2018).

Autori Oliinyk i Oliinyk (2021), oblikuju četiri komponente psihološke spremnosti roditelja i odgojitelja u IOO. U prvoj, kognitivnoj komponenti bitno je upoznati roditelje sa specifičnostima dječjeg razvoja da mogu razumjeti organizaciju IOO. Druga, motivacijska i vrijednosna komponenta imaju dvije glavne odrednice, a to su metode i ciljevi djelovanja, ova komponenta određuje očekivanja roditelja od inkluzivnog odgojno obrazovnog procesa, a to su jednakost, smanjenje stresa, poboljšanje mentalnog zdravlja i izlazak iz izolacije. Treća je bihevioralna komponenta koja se temelji na formiranju kvaliteta koje imaju utjecaj na odnos roditelja i djece, a navodi se još i četvrta, emocionalna komponenta.

Roditelji su prvi i najveći uzor djeci. Spremnost roditelja na prikladno ponašanje i izražavanje osobnih emocija moguće je unaprijediti stjecanjem različitih kompetencija koje omogućavaju uspješnu prilagodbu životnim okolnostima (Jurčević Lozančić, 2016). Pedagoška praksa prema Ljubetić (2014) je pokazala da roditelji imaju potrebu za određenim znanjima i vještinama koja bi im olakšala ulogu roditelja u odgoju i obrazovanju svojeg djeteta. Roditelji trebaju poznavati razvoj djeteta, upotrebljavati primjerene odgojne metode i poznavati mogućnosti odgoja i obrazovanja djeteta, a pedagoškim obrazovanjem roditelja može se utjecati na njihova znanja, ponašanja i odgojno obrazovne stavove (Rosić, 2005). Roditelji djece s posebnim odgojno obrazovnim potrebama su najveći zagovornici IOO jer u takvom sustavu vide priliku za bolje prihvaćanje djeteta (Zrilić, 2022). Duhaney i Salend (2000) prema Brojčin (2013) navode da roditelji donose

odluke o uključivanju djeteta u inkluzivno odgojno obrazovno okruženje, imaju glavnu ulogu u razvoju djeteta, pokretačka su snaga djetetu, inicijatori su i zastupnici reforme te je njihova procjena socijalne odgojno obrazovne inkluzije od glavne važnosti. Roditelji prema autorima Oliinyk i Oliinyk (2021), imaju važnu ulogu u procesu socijalne odgojno obrazovne inkluzije djeteta jer njihova uključenost u proces dječjeg razvoja i odgoja i obrazovanja određuje spremnost za IOO u odgojno obrazovnim ustanovama u daljnjem životu. Motivirajući čimbenici za roditelje u IOO su stvaranje uvjeta za napredak djeteta i promjena gledišta prema djeci s posebnim odgojno obrazovnim potrebama (Oliinyk i Oliinyk, 2021).

2.1. Komunikacija roditelja i odgojitelja

Uspješnost i kvaliteta suradnje roditelja i odgojitelja uvelike ovisi o kvaliteti komunikacije (Rosić, 2005). Komunikacija je način prenošenja informacija (Barat, 2022), a podrazumijeva socijalne vještine osobe putem kojih se uspostavlja kontakt s drugim osobama (Rogulj, 2018). Najčešća podjela komunikacije je na verbalnu i neverbalnu komunikaciju. Verbalna komunikacija za prijenos informacija koristi govor, riječi ili simbole (Rogulj, 2018), dok se neverbalna komunikacija očituje visinom i tonom glasa, mimikama, gestama, pokretima, držanjem tijela, vremenskim i prostornim ponašanjem (Barat, 2022). Verbalna komunikacija značajnija je kada se konkretna informacija prenosi u trenutnom vremenu, a neverbalna kada se izražavaju osjećaji (Thunberg i sur., 2018). Da bi komunikacija bila uspješna, važna je usklađenost verbalne i neverbalne komunikacije. Smjernice kojih se roditelji i odgojitelji trebaju pridržavati u dijalogu da bi postigli dogovor u suradnji su osposobljavanje roditelja i odgojitelja za kvalitetniju komunikaciju, podrazumijevanje razgovora kao dijaloga i aktivnog slušanja, stvaranje pozitivnog ozračja, razumijevanje, aktiviranje potencijala roditelja i odgojitelja predlaganjem rješenja problema, prepoznavanje obrambenih mehanizama, vraćanje sugovornika na cilj razgovora, međusobno pomaganje unaprjeđenja komunikacije, naglašavanje djetetovih mogućnosti i dogovaranje o zadacima sudionika i sljedećim sastancima (Rosić, 2005).

Rogulj (2018), dijeli komunikaciju na intrapersonalnu i interpersonalnu komunikaciju. Intrapersonalna komunikacija označava monolog, vlastito preispitivanje i samorefleksiju, a interpersonalna komunikacija označava razgovor licem u lice, iako uključuje i digitalne

tehnologije, mobitele i telefone. Buble (2010) prema Rogulj (2018), komunikaciju dijeli još na formalnu i neformalnu. Formalna komunikacija je unaprijed planirana komunikacija usklađena s odgojno obrazovnom ustanovom, a neformalna komunikacija ima osobine svakog pojedinca u komunikaciji i teško ju je kontrolirati.

Tradicionalni oblici komunikacije roditelja i odgojitelja prema Rogulj (2018):

1. Individualni razgovori su razgovori roditelja i odgojitelja u kojima se pri dogovaranju sastanka prezentira tema, a vrijeme sastanka je unaprijed određeno. Osigurava se tiho i mirno mjesto za razgovor.
2. Roditeljski sastanci su isplanirani od strane odgojitelja s jasnim ciljevima. Za roditeljski sastanak potrebno je pozvati roditelje s točnim datumom, vremenom, mjestom i temom sastanka.
3. Zajednička druženja organiziraju se radi uključenosti roditelja u odgojno obrazovni rad i radi bolje međusobne povezanosti.
4. Kutić za roditelje sadrži informacije o odgojno obrazovnoj skupini ili dječjem vrtiću općenito. Obično se odvija jednosmjerna komunikacija.

Rogulj (2018) također navodi i suvremene oblike komunikacije roditelja i odgojitelja:

1. Web stranice odgojno obrazovnih ustanova gdje je komunikacija jednosmjerna, a sadrži fotografije, tekstove, tablice, poveznice, različite informacije i novosti o odgojno obrazovnoj ustanovi.
2. Servisi za komunikaciju zahtijevaju spremnost i otvorenost za učenje. To su aplikacije poput Viber-a, WhatsApp-a, Messenger-a i sličnih. Važno je provjeriti imaju li svi sudionici komunikacije potrebna znanja i uvjete za digitalnu komunikaciju.
3. Društvene mreže poput Facebook-a mogu se koristiti u privatne i poslovne svrhe, omogućava brzu razmjenu informacija. Na društvenim mrežama mogu se dobivati informacije o odgojno obrazovnom radu, roditeljskim sastancima i sl. Može biti otvorenog i zatvorenog tipa, odnosno namijenjeno široj javnosti radi promidžbe ili ciljanoj manjoj skupini ljudi.

Odgojitelj na dnevnoj razini komunicira s roditeljima, djecom, stručnim suradnicima, a da bi mogao ostvariti što kvalitetniju komunikaciju, potrebno je imati razvijene komunikacijske

kompetencije (Barat, 2022). Ako su odgojiteljeve komunikacijske kompetencije dobro razvijene, one mu omogućuju ostvarivanje uspješnije komunikacije, bez obzira na komunikacijske kompetencije roditelja (Rogulj, 2018). Zdrava komunikacija i spremnost roditelja i odgojitelja na suradnju pozitivno utječu na razvoj djeteta, dijete se u suradničkoj okolini osjeća sigurno i puno povjerenja. Dvosmjerna komunikacija, međusobno uvažavanje i aktivno slušanje ključno je za zdravu suradnju (Barat, 2022). Vještina slušanja temelj je uspješnog komuniciranja (Zuckerman, 2016).

Razgovor s roditeljem treba imati tri faze: uvod, glavni dio i kraj. U uvodnom dijelu treba biti opušten da se popusti bilo kakva napetost. U glavnom dijelu treba imati na umu da je razgovor susret dvoje ljudi koji su tu radi najboljeg interesa djeteta i na kraju razgovora bi dobro bilo još jednom proći ono što je rečeno. Individualnim razgovorom s roditeljem dijete može imati najveću dobit, roditelj će imati više povjerenja u odgojitelja čime se jača i djetetov osjećaj sigurnosti. Roditeljeva dobit je mogućnost praćenja razvoja svojega djeteta, a odgojiteljeva dobit je bolje razumijevanje roditelja i djeteta (Milanović i sur., 2014).

2.2. Kompetencije odgojitelja za inkluzivni odgoj i obrazovanje

Ključne kompetencije cjeloživotnog učenja prema Nacionalnom kurikulumu za rani i predškolski odgoj i obrazovanje (2014) su komunikacija na materinskom i stranim jezicima, matematičke kompetencije i prirodoslovlje, digitalne kompetencije, učiti kako učiti, građanske i socijalne kompetencije, poduzetnost i kulturna svijest. Formalno obrazovanje odgojitelja nije dovoljno za stjecanje određenih znanja i vještina za suradnju s roditeljima, nužno je cjeloživotno obrazovanje iz područja pedagogije, psihologije i drugih srodnih područja (Glavina, 2018). Kompetencije odgojitelja za suradnju s roditeljima trebaju omogućiti stvaranje i razvijanje optimalnih i kvalitetnih suradničkih odnosa zbog povećanja odgojno obrazovne dobrobiti djece (Rogulj, 2018). Odgojitelji se trebaju dodatno educirati za uspješnu uključenost djece s posebnim odgojno obrazovnim potrebama, treba stvoriti ugodno ozračje za dijete i pružiti mu osjećaj prihvaćenosti i sigurnosti (Zrilić, 2013). Odgojitelji prema Zrilić (2022), trebaju ispunjavati razne subjektivne uvjete kao što su stručno znanje o određenoj posebnoj odgojno obrazovnoj potrebi, želja za cjeloživotnim obrazovanjem, emocionalna uravnoteženost, ljubav prema djeci, dobar

odnos s roditeljima i razvijene socijalne kompetencije za timski rad. Suradničke vještine odgojitelja su temeljne pretpostavke željenih odnosa, a neke od njih su zajedništvo s roditeljima zasnovano na zajedničkim vrijednostima, povezanost u okviru društvene skupine, klasifikacija odgovornosti, suradničko učenje i međusobno djelovanje za određeni cilj (Višnjić Jevtić, 2018). Uloge odgojitelja u IOO su pratiti razvoj djeteta, svakodnevnih situacija, upoznati stručni tim s učenim odstupanjima, surađivati s roditeljima, dokumentirati i voditi bilješke o djetetu, prilagođavati okruženje, metode rada, stvarati pozitivno emocionalno okruženje, izrađivati individualizirane materijale te sudjelovati u izradi osobnog kurikulumu (Zrilić, 2022). Odgojitelj treba biti fleksibilan kako bi se mogao prilagoditi različitim potrebama djece. IOO pruža mogućnost odgojiteljima da rade na sebi i steknu što više znanja (Bhatia i Singh, 2023). Dodatno educiranje osnažuje odgojitelje za svakodnevni rad i prihvaćanje različitosti. Potrebna razina kompetencija za rad s djecom s posebnim odgojno obrazovnim potrebama osigurava se stručnim usavršavanjem i cjeloživotnim učenjem odgojitelja (Zrilić, 2013). Razumijevanjem interesa i potreba djece i roditelja, odgojitelj može predvidjeti ponašanja i krizne situacije te adekvatno reagirati (Barat, 2022). Odgojitelj propituje, istražuje i reflektira postojeću odgojno obrazovnu praksu te usvaja nova znanja o vlastitoj praksi, a mijenjajući svoju praksu, odgojitelj mijenja i sebe što je cilj cjeloživotnog učenja (Kudek Mirošević i sur., 2020).

Autori (Movkebaieva, Oralkanova i Uaidullakzy, 2013), dijele profesionalne kompetencije odgojno obrazovnih djelatnika inkluzivnog obrazovanja na tri razine:

1. Motivacijska orijentacija podrazumijeva prisutnost motivacije, osobne vrijednosti, tolerancije, interakcije i potrebe za razvojem teorije inkluzivnog odgoja i obrazovanja.
2. Informativna razina podrazumijeva teorijska znanja, tehnološka znanja i vještine konstrukcijskog dizajniranja.
3. Operativna razina podrazumijeva strateške, projektne i komunikacijske vještine.

U IOO, važno je da odgojitelji djecu procjenjuju na temelju njihovih interesa i sposobnosti, a ne na temelju njihovih teškoća (Bouillet, 2011). Autor navodi da je smisao IOO osigurati različite sadržaje edukacijsko-rehabilitacijske prakse radi osiguranja jednakih uvjeta za svu djecu. U primjeni individualnih planova djece s posebnim odgojno obrazovnim potrebama, važna je suradnja stručnjaka i obitelji. Prihvaćanje roditelja kao ravnopravnog partnera je temelj razvoja pozitivnih stavova za uključivanje roditelja u IOO, a zadaća odgojitelja kao profesionalca je

iniciranje i poticanje suradničkih odnosa (Višnjić Jevtić, 2018). Kompetentan odgojitelj roditelje smatra jedinstvenim pojedincima, prilagođava svoj komunikacijski stil svakom roditelju i potiče na uključivanje (Ljubetić, 2014).

2.3. Digitalne tehnologije i potpomognuta komunikacija u inkluzivnom odgoju i obrazovanju

Informacijsko komunikacijska tehnologija treba slijediti načela inkluzivnog odgoja i obrazovanja što podrazumijeva uključenost svih ljudi poštujući ljudska prava (Sunko, 2021). To je alat koji omogućava ostvarivanje jednakih prava djece na različitim razinama komunikacije, socijalizacije i adaptacije. Komunikacija preko digitalnih medija ubrzano se razvija te zahtijeva neprestani proces učenja (Rogulj, 2018). Da bi digitalizacija imala bolji utjecaj za sve u inkluzivnom odgoju i obrazovanju, odgojitelji trebaju uzeti u obzir dostupnost i uređaje, stavove i kompetencije, obuku i podršku, mentalno zdravlje, dizajn pogodan za sve korisnike i prvenstvo pedagogije da digitalizacija služi poboljšanju te da nije dovoljna sama po sebi (Weber i sur., 2022).

Potpomognuta komunikacija jesu načini i metode komunikacije koji potpomažu komunikaciju među osobama čiji je cilj mogućnost izražavanja i razumijevanja rečenog, a može se upotrebljavati s govornim jezikom ili ga u potpunosti zamijeniti (Thunberg i sur., 2018). Potpomognuta komunikacija služi smanjenju postojećih odgojno obrazovnih razlika među djecom i bitna je u podršci inkluzivnog odgoja i obrazovanja (Weber i sur., 2022). Uloga potpomognute komunikacije je olakšati komuniciranje djece koja imaju nerazvijen ili zakašnjeli govor ili jezik, a poželjan je i roditeljima, odgojiteljima i ostalim bliskim osobama djeteta s posebnim odgojno obrazovnim potrebama kako bi bolje razumjeli dijete. Neke od metoda potpomognute komunikacije su tjelesna komunikacija; predmet kao oblik asocijacije; fotografije osoba, mjesta i poznatih predmeta; ilustracije i simboli; manualni znakovi; PECS sistem temeljen na sličicama te uređaji koji proizvode govor. Da bi pružili djetetu najbolje preduvjete komuniciranja, treba kombinirati različite načine potpomognute komunikacije (Thunberg i sur., 2018).

3. SURADNJA RODITELJA I ODGOJITELJA ZA INKLUZIVNI ODGOJ I OBRAZOVANJE

Suradnja je proces stvaranja novog, zajednički dogovorenog polazišta (Rosić, 2005). Suradnički odnos roditelja i odgojitelja ovisi o kulturi, ustanovi i sudionicima, a mora se temeljiti na iskrenosti, poštovanju i ravnopravnosti (Barat, 2022). Prema NKRPOO (2014), dječji vrtić je mjesto dobrih odnosa, tolerancije i suradnje ako sva djeca imaju jednakost šansi i prava, ako se kreira inkluzivno okruženje, prihvaća subjektivitet djece, razvijaju dobri odnosi s djecom i odraslima, potiču komunikacijske tehnike, samoprocjena, ako se ostvaruje fleksibilan pristup odgoja i obrazovanja, te ako se uspostavlja suradnja, odnosno partnerstvo s roditeljima. Dječji vrtić i obitelj su sustavi u kojima se dijete razvija, raste, stječe spoznaje, razvija svoje potencijale i vještine, a međusobnu suradnju moguće je ostvariti omogućivanjem roditeljima provođenje vremena u odgojno obrazovnim skupinama, osobnim sudjelovanjem i upoznavanjem djece u kontekstu različitom od obiteljskoga. Inkluzivne odgojno obrazovne vrijednosti ostvarive su promjenom stavova društvene zajednice uzimajući u obzir individualne potrebe djeteta, suradnju s roditeljima i stručnim timom. Suradničko učenje je bitan dio IOO, a podrazumijeva timski rad svih uključenih u djetetov odgoj i obrazovanje (Sunko, 2021). Odnos roditelja i odgojitelja oblikuju brojni faktori, a bitnu ulogu imaju osobne karakteristike, iskustva i emocije kao i kultura odgojno obrazovne ustanove (Glavina, 2018). McAllister Swap (1993) prema Višnjić Jevtić (2018) navodi da roditelji mogu surađivati kao *publika* na određenim događanjima, *pomagači* u organiziranim aktivnostima, *zastupnici* interesa djece, odgojitelja i ustanove, *donositelji odluka*, *rješavatelji problema* uključivanjem u društvenu zajednicu te *uvažavatelji* odgojitelja. Iz paradigmatškog pristupa suradnji proizlazi pasivna i aktivna uloga suradničkog odnosa roditelja i odgojitelja (Višnjić Jevtić, 2018). Pasivna uloga obuhvaća pismenu komunikaciju, obavijesti, dnevnike, izvještaje, roditeljske sastanke, radionice, individualne razgovore, dok aktivna uloga obuhvaća suvremenu tehnologiju, društvene mreže, mobilne aplikacije, mrežne stranice, boravak roditelja u odgojno obrazovnoj skupini, sudjelovanje u izradi kurikuluma te sudjelovanje u radu upravljačkih tijela. Autori smatraju i da su uspješniji odgojitelji oni koji upotrebljavaju više vrsta suradnje jer na taj način daju više mogućnosti izbora roditeljima ovisno o njihovim interesima. Uključenost roditelja u IOO i međusobna suradnja može se osigurati posjetama, organiziranjem posebnih događaja, uključivanjem roditelja u odgojno obrazovne aktivnosti, dobrotvornim aktivnostima ili

zajedničkim projektima (Brojčin, 2013). Kvalitetan odgojitelj stalno traga za novim načinima suradnje s roditeljima, te ulaže svoje znanje i trud u pronalaženje adekvatnih pristupa roditeljima. Nekada će primjeren oblik informiranja roditelja biti roditeljski sastanak, nekada obavijest na oglasnoj ploči ili putem digitalne tehnologije, nekada brošura za predstavljanje nekog odgojno obrazovnog sadržaja, a nekada tematska predavanja ili radionice za roditelje. Roditelji će nekada odabrati zajednički izlet s djecom i odgojiteljima, a nekada će se sudjelovati u kreativnim radionicama ili tjednu otvorenog vrtića. Roditelji biraju ono što im se čini važnim za sebe i dijete, a odgojitelj im pruža veći izbor mogućnosti (Ljubetić, 2011). U kvalitetnom dječjem vrtiću prema NKRPOO (2014), odgojitelji roditeljima nude razne mogućnosti učenja i međusobnog podržavanja. Odgojitelji stvaraju uvjete za poticanje roditeljskog sudjelovanja u planiranju odgojno obrazovnog procesa, ostvarivanju i evaluaciji. Pretpostavka izgradnje i održavanja suradničkih odnosa roditelja i odgojitelja su međusobno poštovanje, prihvaćanje različitosti, aktivno slušanje, podržavanje i ohrabrivanje.

3.1. Podrška roditeljima djece s posebnim odgojno obrazovnim potrebama

Podrška roditeljima od strane odgojitelja je neodvojiv dio suradnje, a odgojitelji uz profesionalno znanje imaju i etičku obvezu da to čine. Nužna je dostupnost podrške svim roditeljima kao i spremnost odgojitelja za pružanje iste (Višnjić Jevtić, 2018). Mnogi roditelji ne shvaćaju posebne odgojno obrazovne potrebe njihove djece i načine prilagodbe pa je nužno pružiti odgovarajuću podršku roditeljima jer podrška roditeljstvu doprinosi dugoročnim pozitivnim ishodima i funkcioniranju u obitelji (Zrilić, 2022). Pretpostavka je da roditelji djece s posebnim odgojno obrazovnim potrebama mnogo vremena provode zadovoljavajući djetetove osnovne potrebe, da imaju niže prihode od obitelji djece bez posebnih odgojno obrazovnih potreba jer često jedan roditelj ne radi kako bi mogao brinuti o djetetu, većinom stanuju u neodgovarajućim uvjetima za dijete koje ne odgovara djetetovim potrebama te trebaju razvijati nove vještine (Brojčin, 2013). Djeca uključena u IOO dolaze iz različitih okolnosti i obiteljskih dinamika zbog čega roditeljima, kao i svakom djetetu treba pristupiti individualizirano radi jačanja afirmativnog identiteta djeteta (Glavina, 2018). Odgojitelji procjenjuju potreban oblik podrške i u skladu s tim djeluju. Bitno je roditeljima omogućiti i dopustiti otvorenost u izražavanju misli i osjećaja, pridati važnost njihovim

riječima i iskazima te djelovati na odgovarajući način (Milanović i sur., 2014). Učestale i afirmativne poruke roditeljima mogu djelovati motivirajuće za suradnju roditelja i odgojitelja, a u svrhu kvalitetne pedagoške i vršnjačke potpore (Brojčin, 2013). Oblici podrške roditeljima uključuju organizaciju radionica ili predavanja za roditelje, prenošenje bitnih informacija o djetetu, njegovim djelovanjima i postignućima, informiranje od strane roditelja o interesima i sposobnostima djeteta, pružanje informacija roditeljima o načinima poticanja i daljnjeg razvijanja djetetovih sposobnosti i vještina u obiteljskom okruženju (Nenadić Bilan i Matov, 2014). IOO zahtijeva razvijanje raznolikih oblika rada s darovitom djecom zbog provedbe kvalitetne pedagoške potpore (Rosić, 2005), jednako kao i dosljedno ostvarivanje IOO, usuglašavanje zakona i propisa, osiguranje mreže ustanova i programa u cijeloj državi, usavršavanje postupaka klasifikacije i diferencijacije, omogućavanje zaštite i pomoći, pedagoške dijagnostike, omogućavanje novih oblika i programa odgoja i obrazovanja, osiguranje primjerene pomoći stručnih suradnika, osiguranje odgoja i obrazovanja u lokalnim sredinama, cjeloživotno osposobljavanje odgojitelja za rad s djecom s teškoćama u razvoju, ustrojstvo specifičnih oblika rada te osiguranje pomoći volontera.

4. ISTRAŽIVANJE

Suradnja roditelja i odgojitelja ima veliku ulogu u životu djeteta. Kvalitetnom suradnjom stvara se pozitivno i sigurno okruženje za dijete. Međusobna suradnja potiče bolju komunikaciju, povjerenje i zajedničko učenje. Da bi odgojitelji mogli kvalitetno poticati i provoditi suradnju u inkluzivnom odgojno obrazovnom radu, potrebno je ispitati stavove odgojitelja za suradnju s roditeljima. Ispitivanjem stavova odgojitelji mogu dobiti uvid u eventualne prepreke u suradnji s roditeljima, te na taj način adekvatno postupati u radu s roditeljima s ciljem unaprjeđenja komunikacije, povjerenja i spremnosti na zajedničko djelovanje za dobrobit svih sudionika inkluzivnog odgoja i obrazovanja.

4.1. Cilj, svrha i hipoteze istraživanja

Cilj istraživanja je utvrditi spremnost odgojitelja za suradnju s roditeljima u inkluzivnom odgoju i obrazovanju, te istražiti razinu suglasnosti s navedenim česticama.

Svrha istraživanja je utvrditi suradničke odnose roditelja i odgojitelja u inkluzivnom odgoju i obrazovanju.

Na temelju definiranog cilja i svrhe istraživanja postavljene su sljedeće hipoteze:

H₁: Pretpostavlja se da postoji statistički značajna razlika frekvencija procjene spremnosti odgojitelja za suradnju s roditeljima u odnosu na dob, središte osnivača, razinu obrazovanja i radni staž odgojitelja.

H₂: Pretpostavlja se da postoji statistički značajna razlika frekvencija procjene spremnosti odgojitelja za suradnju s roditeljima u odnosu na radni status odgojitelja.

4.2. Uzorak istraživanja

Istraživanje je provedeno online upitnikom koristeći Google obrazac. Istraživanje je provedeno u veljači i ožujku 2024. godine na području Splitsko-dalmatinske županije. Upitnik za odgojitelje obuhvaća 7 sociodemografskih pitanja, 36 tvrdnji u kojima su označavali koliko se slažu ili ne slažu s navedenim česticama putem Likertove skale (1-uopće se ne slažem, 2-djelomično se ne slažem, 3- niti se slažem niti se ne slažem, 4- djelomično se slažem, 5- u potpunosti se slažem), te 6 pitanja s različitim ponuđenim odgovorima. U istraživanju je sudjelovalo 115 odgojitelja, a podnošenje upitnika bilo je dobrovoljno i anonimno. Rezultati istraživanja obrađeni su putem SPSS statističkog softvera i putem t-testa.

4.3. Rezultati istraživanja

Tablica 1: Sociodemografski pokazatelji

		f	%
Ispitanik	Odgojitelj	4	3,5%
	Odgojiteljica	111	96,5%
	Ukupno	115	100,0%
Dob	20 - 25 godina	22	19,1%
	26 - 36 godina	61	53,0%
	37 - 47 godina	25	21,7%
	48 - 58 godina	3	2,6%
	59 i više godina	4	3,5%
	Ukupno	115	100,0%
Veličina mjesta u kojem se Vaša ustanova nalazi	Veliki grad (više od 100 000 stanovnika)	39	33,9%
	Grad srednje veličine (od 50 000 do 100 000 stanovnika)	23	20,0%
	Veće naselje (od 1000 do 50 000 stanovnika)	45	39,1%
	Manje naselje (manje od 1000 stanovnika)	8	7,0%
	Ukupno	115	100,0%
Stupanj obrazovanja	VŠS - prvostupnik	88	76,5%
	VSS - magistar	25	21,7%
	Poslijediplomski sveučilišni studij	2	1,7%

	Ukupno	115	100,0%
Radni status	Pripravnik/ca	7	6,1%
	U povremenom radnom odnosu	27	23,5%
	U stalnom radnom odnosu	81	70,4%
	Ukupno	115	100,0%
Radni staž	Manje od 5 godina	43	37,4%
	5 - 15 godina	50	43,5%
	16 - 26 godina	16	13,9%
	Preko 26 godina	6	5,2%
	Ukupno	115	100,0%
Radim u	Jasličkoj skupini	27	23,5%
	Vrtičkoj skupini	88	76,5%
	Trenutno ne radim u skupini	0	0,0%
	Ukupno	115	100,0%

Sociodemografski pokazatelji prikazuju da je upitnik ispunilo najviše odgojitelja ženskog roda (96,5%) u dobi između 26 i 36 godina (53%). Najviše odgojitelja radi u većem naselju (39,1%), a najčešći stupanj obrazovanja je VŠS (76,5%). 70,4% odgojitelja je u stalnom radnom odnosu, 43,5% odgojitelja ima 5-15 godina radnog staža, a 76,5% odgojitelja radi u vrtičkoj skupini.

Deskriptivni pokazatelji prikazani su za svaku skupinu pitanja u frekvencijama i postotcima, aritmetičkoj sredini i standardnoj devijaciji.

Tablica 2: Deskriptivni pokazatelji

		f	%	\bar{x}	Sd
Suradnja s roditeljima mi je važna	Uopće se ne slažem	0	0,0%		
	Djelomično se ne slažem	0	0,0%		
	Niti se slažem, niti se ne slažem	0	0,0%		
	Djelomično se slažem	4	3,5%		
	U potpunosti se slažem	111	96,5%		
	Ukupno	115	100,0%	4,97	0
Suradnja je nužna za zdrav rast i razvoj djeteta	Uopće se ne slažem	0	0,0%		
	Djelomično se ne slažem	0	0,0%		

	Niti se slažem, niti se ne slažem	0	0,0%		
	Djelomično se slažem	3	2,6%		
	U potpunosti se slažem	112	97,4%		
	Ukupno	115	100,0%	4,97	0
Roditelji su ravnopravni članovi odgojno obrazovne ustanove	Uopće se ne slažem	0	0,0%		
	Djelomično se ne slažem	0	0,0%		
	Niti se slažem, niti se ne slažem	1	0,9%		
	Djelomično se slažem	13	11,3%		
	U potpunosti se slažem	101	87,8%		
	Ukupno	115	100,0%	4,87	0
Roditelji me smatraju ravnopravnim članom u odgoju i obrazovanju njihove djece	Uopće se ne slažem	0	0,0%		
	Djelomično se ne slažem	2	1,7%		
	Niti se slažem, niti se ne slažem	14	12,2%		
	Djelomično se slažem	35	30,4%		
	U potpunosti se slažem	64	55,7%		
	Ukupno	115	100,0%	4,40	0
Zadovoljna sam komunikacijom s roditeljima	Uopće se ne slažem	1	0,9%		
	Djelomično se ne slažem	2	1,7%		
	Niti se slažem, niti se ne slažem	8	7,0%		
	Djelomično se slažem	59	51,3%		
	U potpunosti se slažem	45	39,1%		
	Ukupno	115	100,0%	4,26	0
Zadovoljna sam uvidom u probleme odgoja i obrazovanja djece u obitelji	Uopće se ne slažem	4	3,5%		
	Djelomično se ne slažem	24	20,9%		
	Niti se slažem, niti se ne slažem	23	20,0%		
	Djelomično se slažem	52	45,2%		
	U potpunosti se slažem	12	10,4%		
	Ukupno	115	100,0%	3,38	1,04
Roditelji potiču suradnju s odgojiteljima	Uopće se ne slažem	3	2,6%		
	Djelomično se ne slažem	26	22,6%		
	Niti se slažem, niti se ne slažem	34	29,6%		
	Djelomično se slažem	41	35,7%		
	U potpunosti se slažem	11	9,6%		

	Ukupno	115	100,0%	3,27	1,00
Odgovorna sam roditeljima iskazati sve izazove u odgoju i obrazovanju njihove djece	Uopće se ne slažem	0	0,0%		
	Djelomično se ne slažem	0	0,0%		
	Niti se slažem, niti se ne slažem	3	2,6%		
	Djelomično se slažem	17	14,8%		
	U potpunosti se slažem	95	82,6%		
	Ukupno	115	100,0%	4,80	0
Zadovoljna sam percepcijom roditelja o ishodima odgojno obrazovnih programa	Uopće se ne slažem	2	1,8%		
	Djelomično se ne slažem	6	5,3%		
	Niti se slažem, niti se ne slažem	34	29,8%		
	Djelomično se slažem	57	50,0%		
	U potpunosti se slažem	15	13,2%		
	Ukupno	114	100,0%	3,68	0
Zadovoljna sam svojim odnosom sa svim roditeljima	Uopće se ne slažem	11	9,6%		
	Djelomično se ne slažem	31	27,0%		
	Niti se slažem, niti se ne slažem	19	16,5%		
	Djelomično se slažem	41	35,7%		
	U potpunosti se slažem	13	11,3%		
	Ukupno	115	100,0%	3,12	1,21
Suzdržavam se u potpunosti biti iskrena prema roditeljima o mojoj percepciji ponašanja njihove djece	Uopće se ne slažem	27	23,5%		
	Djelomično se ne slažem	45	39,1%		
	Niti se slažem, niti se ne slažem	14	12,2%		
	Djelomično se slažem	26	22,6%		
	U potpunosti se slažem	3	2,6%		
	Ukupno	115	100,0%	2,42	1,15
Suzdržavam se u potpunosti biti iskrena prema roditeljima jer sam nesigurna u svoju percepciju	Uopće se ne slažem	68	59,1%		
	Djelomično se ne slažem	35	30,4%		
	Niti se slažem, niti se ne slažem	5	4,3%		
	Djelomično se slažem	7	6,1%		
	U potpunosti se slažem	0	0,0%		
	Ukupno	115	100,0%	1,57	0
Suzdržavam se u potpunosti biti iskrena prema	Uopće se ne slažem	45	39,1%		
	Djelomično se ne slažem	43	37,4%		

roditeljima jer nemam dovoljno edukacije o svim odgojno obrazovnim problemima na koje nailazim	Niti se slažem, niti se ne slažem	13	11,3%		
	Djelomično se slažem	14	12,2%		
	U potpunosti se slažem	0	0,0%		
	Ukupno	115	100,0%	1,97	1,00
Suzdržavam se u potpunosti biti iskrena prema roditeljima jer nemam dovoljno podrške od strane stručne službe	Uopće se ne slažem	46	40,0%		
	Djelomično se ne slažem	37	32,2%		
	Niti se slažem, niti se ne slažem	10	8,7%		
	Djelomično se slažem	18	15,7%		
	U potpunosti se slažem	4	3,5%		
Ukupno	115	100,0%	2,10	1,19	
Suzdržavam se u potpunosti biti iskrena prema roditeljima jer nemam dovoljno podrške od strane uprave	Uopće se ne slažem	45	39,1%		
	Djelomično se ne slažem	33	28,7%		
	Niti se slažem, niti se ne slažem	13	11,3%		
	Djelomično se slažem	17	14,8%		
	U potpunosti se slažem	7	6,1%		
	Ukupno	115	100,0%	2,20	1,27
Zadovoljna sam osobnim kompetencijama za komunikaciju i suradnju s roditeljima	Uopće se ne slažem	0	0,0%		
	Djelomično se ne slažem	5	4,3%		
	Niti se slažem, niti se ne slažem	8	7,0%		
	Djelomično se slažem	66	57,4%		
	U potpunosti se slažem	36	31,3%		
	Ukupno	115	100,0%	4,16	0
Odgojitelji se trebaju više educirati o suradnji s roditeljima radi dobrobiti djece	Uopće se ne slažem	1	0,9%		
	Djelomično se ne slažem	0	0,0%		
	Niti se slažem, niti se ne slažem	2	1,7%		
	Djelomično se slažem	10	8,7%		
	U potpunosti se slažem	102	88,7%		
	Ukupno	115	100,0%	4,84	0
Organizacija rada u odgojno obrazovnoj skupini omogućuje mi individualni pristup svakom djetetu	Uopće se ne slažem	23	20,0%		
	Djelomično se ne slažem	28	24,3%		
	Niti se slažem, niti se ne slažem	41	35,7%		
	Djelomično se slažem	23	20,0%		
	U potpunosti se slažem	0	0,0%		

	Ukupno	115	100,0%	2,56	1,03
Svakodnevno pružam roditeljima uvid u odgojno obrazovni rad	Uopće se ne slažem	1	0,9%		
	Djelomično se ne slažem	2	1,7%		
	Niti se slažem, niti se ne slažem	8	7,0%		
	Djelomično se slažem	48	41,7%		
	U potpunosti se slažem	56	48,7%		
	Ukupno	115	100,0%	4,36	0
Roditelji mi svakodnevno pružaju povratne informacije o kvaliteti mog odgojno obrazovnog rada	Uopće se ne slažem	25	21,7%		
	Djelomično se ne slažem	38	33,0%		
	Niti se slažem, niti se ne slažem	31	27,0%		
	Djelomično se slažem	16	13,9%		
	U potpunosti se slažem	5	4,3%		
	Ukupno	115	100,0%	2,46	1,11
Roditelji djece s posebnim odgojno obrazovnim potrebama redovito se odazivaju na roditeljske sastanke	Uopće se ne slažem	4	3,5%		
	Djelomično se ne slažem	8	7,0%		
	Niti se slažem, niti se ne slažem	14	12,2%		
	Djelomično se slažem	48	41,7%		
	U potpunosti se slažem	41	35,7%		
	Ukupno	115	100,0%	3,99	1,04
Roditelji djece s posebnim odgojno obrazovnim potrebama redovito se odazivaju na individualne sastanke	Uopće se ne slažem	3	2,6%		
	Djelomično se ne slažem	3	2,6%		
	Niti se slažem, niti se ne slažem	5	4,4%		
	Djelomično se slažem	46	40,4%		
	U potpunosti se slažem	57	50,0%		
	Ukupno	114	100,0%	4,32	0
Pozivam sve roditelje da se uključe u izlete i zajednička druženja	Uopće se ne slažem	2	1,7%		
	Djelomično se ne slažem	2	1,7%		
	Niti se slažem, niti se ne slažem	13	11,3%		
	Djelomično se slažem	45	39,1%		
	U potpunosti se slažem	53	46,1%		
	Ukupno	115	100,0%	4,26	0
Zajedničkom suradnjom i druženjem s roditeljima	Uopće se ne slažem	0	0,0%		
	Djelomično se ne slažem	0	0,0%		

stvaramo sigurno i toplo ozračje za dijete	Niti se slažem, niti se ne slažem	0	0,0%		
	Djelomično se slažem	6	5,2%		
	U potpunosti se slažem	109	94,8%		
	Ukupno	115	100,0%	4,95	0
Zadovoljna sam vlastitim znanjem i vještinama u korištenju medija za suradnju s roditeljima	Uopće se ne slažem	1	0,9%		
	Djelomično se ne slažem	3	2,6%		
	Niti se slažem, niti se ne slažem	8	7,0%		
	Djelomično se slažem	28	24,3%		
	U potpunosti se slažem	75	65,2%		
	Ukupno	115	100,0%	4,50	0
Imam potrebu za kvalitetnim stručnim usavršavanjem u kojem bi stekla kompetencije u pružanju podrške djeci i njihovim roditeljima u mojoj odgojno obrazovnoj skupini	Uopće se ne slažem	0	0,0%		
	Djelomično se ne slažem	2	1,7%		
	Niti se slažem, niti se ne slažem	5	4,3%		
	Djelomično se slažem	19	16,5%		
	U potpunosti se slažem	89	77,4%		
	Ukupno	115	100,0%	4,70	0
Zadovoljna sam organiziranom supervizijom koja se odnosi na suradnju s roditeljima	Uopće se ne slažem	7	6,1%		
	Djelomično se ne slažem	17	14,8%		
	Niti se slažem, niti se ne slažem	46	40,0%		
	Djelomično se slažem	37	32,2%		
	U potpunosti se slažem	8	7,0%		
	Ukupno	115	100,0%	3,19	0
Posljednje dvije godine sudjelovala sam na kontinuiranim edukacijama za stjecanje i povećanje kompetencija za suradnju s roditeljima	Uopće se ne slažem	10	8,7%		
	Djelomično se ne slažem	16	13,9%		
	Niti se slažem, niti se ne slažem	9	7,8%		
	Djelomično se slažem	53	46,1%		
	U potpunosti se slažem	27	23,5%		
	Ukupno	115	100,0%	3,62	1,23
Tijekom formalnog obrazovanja stekla sam dovoljno kompetencija za suradnju s roditeljima	Uopće se ne slažem	8	7,0%		
	Djelomično se ne slažem	27	23,5%		
	Niti se slažem, niti se ne slažem	25	21,7%		
	Djelomično se slažem	41	35,7%		
	U potpunosti se slažem	14	12,2%		

	Ukupno	115	100,0%	3,23	1,15
Sva djeca, uključujući i djecu s posebnim odgojno obrazovnim potrebama, imaju dobre uvjete za odgoj i obrazovanje u dječjem vrtiću	Uopće se ne slažem	5	4,3%		
	Djelomično se ne slažem	8	7,0%		
	Niti se slažem, niti se ne slažem	7	6,1%		
	Djelomično se slažem	29	25,2%		
	U potpunosti se slažem	66	57,4%		
	Ukupno	115	100,0%	4,24	1,12
Sva djeca, uključujući i djecu s posebnim odgojno obrazovnim potrebama, imaju osigurane zadovoljavajuće prostorno-materijalne uvjete zahvaljujući suradnji roditelja i odgojitelja u dječjem vrtiću	Uopće se ne slažem	7	6,1%		
	Djelomično se ne slažem	22	19,1%		
	Niti se slažem, niti se ne slažem	34	29,6%		
	Djelomično se slažem	39	33,9%		
	U potpunosti se slažem	13	11,3%		
	Ukupno	115	100,0%	3,25	1,08
Djeca s posebnim odgojno obrazovnim potrebama pruža se veća podrška nego drugoj djeci	Uopće se ne slažem	20	17,4%		
	Djelomično se ne slažem	31	27,0%		
	Niti se slažem, niti se ne slažem	42	36,5%		
	Djelomično se slažem	21	18,3%		
	U potpunosti se slažem	1	0,9%		
	Ukupno	115	100,0%	2,58	1,01
Djeca s posebnim odgojno obrazovnim potrebama ne bi trebala ići u dječji vrtić zajedno s drugom djecom	Uopće se ne slažem	106	92,2%		
	Djelomično se ne slažem	2	1,7%		
	Niti se slažem, niti se ne slažem	3	2,6%		
	Djelomično se slažem	4	3,5%		
	U potpunosti se slažem	0	0,0%		
	Ukupno	115	100,0%	1,17	0
Djeca s posebnim odgojno obrazovnim potrebama usporavaju odgojno obrazovni razvoj druge djece u dječjem vrtiću	Uopće se ne slažem	100	87,0%		
	Djelomično se ne slažem	8	7,0%		
	Niti se slažem, niti se ne slažem	4	3,5%		
	Djelomično se slažem	2	1,7%		
	U potpunosti se slažem	1	0,9%		
	Ukupno	115	100,0%	1,23	0
	Uopće se ne slažem	1	0,9%		

Redovito surađujem s drugim odgojiteljima u mojem dječjem vrtiću zbog razmjene iskustava o suradnji s roditeljima	Djelomično se ne slažem	1	0,9%		
	Niti se slažem, niti se ne slažem	2	1,8%		
	Djelomično se slažem	30	26,3%		
	U potpunosti se slažem	80	70,2%		
	Ukupno	114	100,0%	4,64	0
Susrećem se i razmjenjujem mišljenja i iskustva o roditeljskoj suradnji s odgojiteljima koji ne rade u mojem dječjem vrtiću	Uopće se ne slažem	11	9,6%		
	Djelomično se ne slažem	22	19,1%		
	Niti se slažem, niti se ne slažem	10	8,7%		
	Djelomično se slažem	52	45,2%		
	U potpunosti se slažem	20	17,4%		
	Ukupno	115	100,0%	3,42	1,25

Najvišu vrijednost aritmetičkih sredina odgovora odgojitelja o spremnosti za suradnju s roditeljima bilježimo za pitanja: *suradnja s roditeljima mi je važna* gdje aritmetička sredina odgovora ispitanika iznosi 4,97, zatim *suradnja je nužna za zdrav rast i razvoj djeteta* gdje aritmetička sredina odgovora ispitanika također iznosi 4,97.

Najnižu vrijednost aritmetičkih sredina odgovora ispitanika bilježimo za pitanja: *djeca s posebnim odgojno obrazovnim potrebama ne bi trebala ići u dječji vrtić zajedno s drugom djecom* gdje aritmetička sredina odgovora ispitanika iznosi 1,17, te *djeca s posebnim odgojno obrazovnim potrebama usporavaju odgojno obrazovni razvoj druge djece u dječjem vrtiću* gdje aritmetička sredina odgovora ispitanika iznosi 1,23.

Odgojitelji su izrazili djelomično slaganje s tvrdnjom zadovoljstva uvidom u probleme odgoja i obrazovanja djece u obitelji. Istraživanje prema Visković i Ljubetić (2022), prikazuje da kvaliteta obiteljskog funkcioniranja ima utjecaj na odgojno obrazovne ishode djece, ali da ishodi nisu predvidivi.

Prema istraživanju autora Romstein, Skočić Mihić i Sunko (2022), profesionalno usavršavanje razvija primjerenu podršku roditeljima i djeci izložene rizicima socijalne isključenosti. Rezultati istraživanja na uzorku od 1142 odgojitelja na području Republike Hrvatske provedenog tijekom 2020./2021. godine, prikazuju samo 20% sudjelovanja odgojitelja na stručnim usavršavanjima navedene teme. Za razliku od istraživanja navedenih autorica, u ovom se istraživanju većina odgojitelja djelomično složila s tvrdnjom da su u posljednje dvije godine

sudjelovali u kontinuiranim edukacijama za stjecanje i povećanje kompetencija za suradnju s roditeljima.

Kontinuiranim stručnim usavršavanjem odgojitelji stječu znanje i iskustvo. Većina odgojitelja smatra da se odgojitelji trebaju više educirati o suradnji s roditeljima radi dobrobiti djece. Istraživanje autora Skočić Mihić i Košeto Kišić (2019) prikazuje da odgojitelji s iskustvom savjetovanja roditelja u jednoroditeljskim obiteljima smatraju savjetovanje zahtjevnijim za razliku od odgojitelja bez iskustva. Profesionalni razvoj potiče na promišljanje i razumijevanje važnosti pružanja podrške roditeljima.

57,4% odgojitelja se u potpunosti slaže da sva djeca, uključujući i djecu s posebnim odgojno obrazovnim potrebama, imaju dobre uvjete za odgoj i obrazovanje u dječjem vrtiću, dok se 25,2% odgojitelja djelomično slaže s navedenom tvrdnjom. U istraživanju autora Visković i Višnjić Jevtić (2022), odgojitelji su zadovoljniji radnim uvjetima, odnosno 46,2% odgojitelja je u potpunosti zadovoljno radnim uvjetima, dok je 42,9% odgojitelja uglavnom zadovoljno. Odgojitelji smatraju da u ustanovi u kojoj rade prevladavaju uvjeti za poticanje samostalnosti i autonomije djece bez obzira na njihove specifičnosti.

U potpunosti se slaže 70,2% odgojitelja s tvrdnjom da redovito surađuju s drugim odgojiteljima u njihovom dječjem vrtiću zbog razmjene iskustava o suradnji s roditeljima. Odgojitelji u uzorku istraživanja autora Visković i Višnjić Jevtić (2022), najveću sklonost imaju prema umrežavanju s drugim praktičarima zbog razmjena informacija i primjera dobre prakse. To može biti jedan od načina kvalitetnog razvoja profesionalnih kompetencija, ali može značiti i nezainteresiranost za znanstvene pristupe.

Tablica 3: Tvrdnje s ponuđenim odgovorima

		f	%
Suradnja roditelja i odgojitelja najviše ovisi o	Odgojiteljima	74	64,3%
	Roditeljima	34	29,6%
	Stručnoj službi	0	0,0%
	Upravi dječjeg vrtića	3	2,6%
	Djeci	1	0,9%
	Okolini	3	2,6%
	Ukupno	115	100,0%

Zadovoljna sam suradnjom roditelja u	Nabavci materijala	26	22,6%
	Direktnoj provedbi aktivnosti u dječjem vrtiću	4	3,5%
	Poticaju lokalne zajednice u suradnji s dječjim vrtićem	4	3,5%
	Pribavljanju sredstava za prostorno-materijalno uređenje	12	10,4%
	Sudjelovanju na organiziranim edukacijama za roditelje i odgojitelje	10	8,7%
	Aktivnosti roditelja na roditeljskim sastancima	25	21,7%
	Odazivu na organizirane radionice u odgojno-obrazovnoj skupini	19	16,5%
	Aktivnostima razvoja primjerene prakse	1	0,9%
	Nisam zadovoljan/na	12	10,4%
	Ostalo	2	1,7%
	Ukupno	115	100,0%
Roditelji najviše pokazuju interes za	Sigurnost tijekom dječje igre u zatvorenom prostoru	1	0,9%
	Sigurnost tijekom dječje igre na otvorenom prostoru	6	5,2%
	Održavanje osobne higijene i higijene prostora	3	2,6%
	Osiguravanje prostora od povreda djece	12	10,4%
	Sprječavanje širenja zaraznih bolesti	11	9,6%
	Razvojne kognitivne, socio-emocionalne i tjelesne faze djeteta	22	19,1%
	Zdravom prehranom djece	46	40,0%
	Ne pokazuju interes	14	12,2%
	Ukupno	115	100,0%
Zadovoljna sam umrežavanjem s odgojiteljima iz drugih dječjih vrtića na razini	Grada	67	58,3%
	Županije	18	15,7%
	Republike Hrvatske	4	3,5%
	Nisam zadovoljan/na	26	22,6%
	Ukupno	115	100,0%
Najčešće se educiram za suradnju s roditeljima o odgoju i obrazovanju djece rane i predškolske dobi pomoću	Literature	21	18,3%
	Predavanja	20	17,4%
	Video materijala	8	7,0%
	Radionica za odgojitelje	27	23,5%

	Radionica za djecu i roditelje	6	5,2%
	Stručnih vijeća	6	5,2%
	Stručnih sastanaka	8	7,0%
	Diplomskim i/ili poslijediplomskim cjeloživotnim obrazovanjem	19	16,5%
	Ne educiram se	0	0,0%
	Ukupno	115	100,0%
	Najvažniji dio postupaka u odgoju i obrazovanju između roditelja i odgojitelja je	Dogovor u donošenju procedura u odgojno obrazovnom radu	10
Dosljednost u poštivanju dogovorenih pravila		24	20,9%
Mogućnost međusobnih kontakata		0	0,0%
Obostrana procjena dječjeg razvoja		13	11,3%
Iskren odnos		67	58,3%
Ostalo		1	0,9%
Ukupno		115	100,0%

Najveći broj odgojitelja (64,3%) tvrdi da suradnja roditelja i odgojitelja najviše ovisi o odgojiteljima, a najviše su zadovoljni suradnjom roditelja u nabavci materijala (22,6%) i aktivnosti na roditeljskim sastancima (21,7%). Istraživanje provedeno 2014. godine na uzorku od 216 roditelja ispitalo je učestalost i zadovoljstvo roditelja suradnjom s odgojiteljima. Rezultati su prikazali da roditelji najčešće sudjeluju na roditeljskim sastancima, te da su najzadovoljniji provedbom istih za razliku od ostalih ponuđenih oblika suradnje. Iako je razlika između istraživanja 10 godina, vidljivo je da roditeljski sastanci i danas imaju najveći interes i odziv roditelja (Srića i Skočić Mihić, 2014). Odgojitelji smatraju da roditelji najviše pokazuju interes za zdravom prehranom djece (40%). 58,3% odgojitelja je zadovoljno umrežavanjem s odgojiteljima iz drugih dječjih vrtića na razini grada. Odgojitelji se najčešće educiraju za suradnju s roditeljima o odgoju i obrazovanju djece pomoću radionica za odgojitelje (23,5%), a kao najvažniji dio postupaka u odgoju i obrazovanju između roditelja i odgojitelja smatraju iskren odnos (58,3%).

Tablica 4: Povezanost procjene važnosti dobi odgojitelja sa vlastitim zadovoljstvom u korištenju medija za suradnju s roditeljima

	<i>Variable 1</i>	<i>Variable 2</i>
Mean	4,722891566	3,9375
Variance	0,39788422	0,899193548
Observations	83	32
Hypothesized Mean Difference	0	
df	42	
t Stat	4,330426128	
P(T<=t) one-tail	4,52292E-05	
t Critical one-tail	1,681952357	
P(T<=t) two-tail	9,04584E-05	
t Critical two-tail	2,018081703	

Primjenom t-testa može se uočiti značajna statistička razlika u povezanosti procjene važnosti dobi odgojitelja sa vlastitim zadovoljstvom u korištenju medija za suradnju s roditeljima. Prva skupina obuhvaća 83 odgojitelja u dobi do 36 godina u kojoj aritmetička sredina iznosi 4,72, dok druga skupina obuhvaća 32 odgojitelja u dobi od 36 u kojoj aritmetička sredina iznosi 3,94. Razlika u postotku ispitanika do 36 i od 36 godina može potvrditi da je mlađa populacija odgojitelja zadovoljnija i spremnija za korištenje medija za suradnju s roditeljima.

Tablica 5: Povezanost procjene važnosti veličine mjesta središta osnivača i suradnje odgojitelja s odgojiteljima iz drugih vrtića

	<i>Variable 1</i>	<i>Variable 2</i>
Mean	3,596774194	3,226415094
Variance	1,556054997	1,486211901
Observations	62	53
Hypothesized Mean Difference	0	
df	111	
t Stat	1,606625721	
P(T<=t) one-tail	0,055488793	
t Critical one-tail	1,658697265	
P(T<=t) two-tail	0,110977587	
t Critical two-tail	1,981566757	

Primjenom t-testa može se uočiti statistički značajna razlika u povezanosti procjene važnosti veličine mjesta središta osnivača i suradnje odgojitelja s odgojiteljima iz drugih vrtića. Prva skupina obuhvaća 62 odgojitelja iz velikog grada i grada srednje veličine, te aritmetička sredina iznosi 3,60. Druga skupina obuhvaća 53 odgojitelja iz većeg i manjeg naselja, te aritmetička sredina iznosi 3,23. Navedeni rezultati mogu biti pokazatelj bolje umreženosti većih mjesta.

Tablica 6: Povezanost procjene važnosti stupnja obrazovanja i stečenih kompetencija odgojitelja za suradnju s roditeljima

	<i>Variable 1</i>	<i>Variable 2</i>
Mean	2,920454545	4,148148148
Variance	1,062565308	1,054131054
Observations	88	27
Hypothesized Mean Difference	0	
df	43	
t Stat	-5,430120313	
P(T<=t) one-tail	1,22441E-06	
t Critical one-tail	1,681070703	
P(T<=t) two-tail	2,44882E-06	
t Critical two-tail	2,016692199	

Primjenom t-testa može se uočiti statistički značajna razlika povezanosti procjene važnosti stupnja obrazovanja i stečenih kompetencija odgojitelja za suradnju s roditeljima. Prva skupina obuhvaća 88 odgojitelja prvostupnika (VŠS), te aritmetička sredina iznosi 2,92. Druga skupina obuhvaća 27 odgojitelja magistara (VSS), poslijediplomskog znanstvenog studija i poslijediplomskog sveučilišnog studija, te aritmetička sredina iznosi 4,15. Odgojitelji višeg stupnja obrazovanja tvrde da su tijekom formalnog obrazovanja stekli više kompetencija za suradnju s roditeljima od prvostupnika ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja.

Tablica 7: Povezanost procjene važnosti radnog staža i potrebe za kvalitetnim stručnim usavršavanjem za stjecanje kompetencija podrške djeci i roditeljima

	<i>Variable 1</i>	<i>Variable 2</i>
Mean	4,813953488	4,625
Variance	0,202657807	0,519366197
Observations	43	72
Hypothesized Mean Difference	0	
df	113	
t Stat	1,730216225	
P(T<=t) one-tail	0,04316088	
t Critical one-tail	1,658450216	
P(T<=t) two-tail	0,08632176	
t Critical two-tail	1,981180359	

Primjenom t-testa može se uočiti statistički značajna razlika povezanosti procjene važnosti radnog staža i potrebe za kvalitetnim stručnim usavršavanjem za stjecanje kompetencija podrške djeci i roditeljima. Prva skupina obuhvaća 43 odgojitelja s manje od 5 godina radnog staža, te aritmetička sredina iznosi 4,81. Druga skupina obuhvaća 72 odgojitelja s preko 5 godina radnog staža, te aritmetička sredina iznosi 4,63. Iako postoji statistička razlika u godinama radnog staža, može se zaključiti da većina odgojitelja ima potrebu za kvalitetnim stručnim usavršavanjem.

Odgojitelji imaju zakonsku obvezu provođenja savjetovanja i pružanja potrebne podrške roditeljima, a samim time potrebno je kontinuirano proširivanje odgojiteljskih kompetencija. U istraživanju provedenom na 216 roditelja, prikazano je da roditelji smatraju da im se u velikoj mjeri pruža podrška u roditeljstvu, najviše kroz osjećaj empatije i razumijevanja odgojitelja. Zadovoljstvom roditelja u pružanju odgovarajuće podrške od strane odgojitelja, odgojitelji imaju još veću odgovornost osposobljavanja i napredovanja (Tadić i Skočić Mihić, 2014).

Temeljem navedenih rezultata, može se prihvatiti hipoteza H_1 : *Pretpostavlja se da postoji statistički značajna razlika frekvencija procjene spremnosti odgojitelja za suradnju s roditeljima u odnosu na dob, središte osnivača, razinu obrazovanja i radni staž odgojitelja.*

Tablica 8: Povezanost procjene važnosti radnog statusa odgojitelja i iskrenosti prema roditeljima o vlastitoj percepciji ponašanja njihove djece

	<i>Variable 1</i>	<i>Variable 2</i>
Mean	2,588235294	2,395061728
Variance	1,643493761	1,191975309
Observations	34	81
Hypothesized Mean Difference	0	
df	54	
t Stat	0,769293524	
P(T<=t) one-tail	0,2225355418	
t Critical one-tail	1,673564906	
P(T<=t) two-tail	0,4450710836	
t Critical two-tail	2,004879288	

Primjenom t-testa može se uočiti statistički značajna razlika povezanosti procjene važnosti radnog statusa odgojitelja i iskrenosti prema roditeljima o vlastitoj percepciji ponašanja njihove djece. Prva skupina obuhvaća 34 odgojitelja čiji je radni status pripravnik ili povremeni radni odnos, te aritmetička sredina iznosi 2,59. Druga skupina obuhvaća 81 odgojitelja čiji je radni status stalni radni odnos, te aritmetička sredina iznosi 2,40. Odgojitelji pripravnici i odgojitelji u povremenom radnom odnosu se više suzdržavaju u potpunosti biti iskreni prema roditeljima o vlastitoj percepciji ponašanja njihove djece od odgojitelja koji su u stalnom radnom odnosu. Razlozi za to mogu biti nedovoljno radno iskustvo, strah, nesigurnost ili nedovoljno poznavanje djece i roditelja.

Temeljem navedenih rezultata, može se prihvatiti hipoteza H_2 : *Pretpostavlja se da postoji statistički značajna razlika frekvencija procjene spremnosti odgojitelja za suradnju s roditeljima u odnosu na radni status odgojitelja.*

5. ZAKLJUČAK

Odgojitelji smatraju da im je suradnja s roditeljima važna i da je nužna za zdrav rast i razvoj djeteta, te na roditelje gledaju kao na ravnopravne članove odgojno obrazovne ustanove. Međusobno nerazumijevanje roditelja i odgojitelja primjećuje se u stavovima odgojitelja o uvidu u probleme odgoja i obrazovanja djece u obitelji od strane roditelja, u roditeljskom poticanju suradnje s odgojiteljima, te u pružanju povratnih informacija o kvaliteti odgojno obrazovnog rada. Iako većina odgojitelja smatra da su odgovorni roditeljima iskazati sve izazove u odgoju i obrazovanju njihove djece, određeni dio odgojitelja se suzdržava biti u potpunosti iskren prema roditeljima o vlastitoj percepciji ponašanja njihove djece. Istraživanje je pokazalo da su to u češćim slučajevima odgojitelji koji nemaju stalni radni odnos. Nedovoljno iskustvo ili neugodna prijašnja iskustva, nesigurnost, stereotipi prema roditeljima, manjak znanja i edukacija ili manjak podrške mogu umanjiti spremnost odgojitelja za kvalitetnu i uvažavajuću suradnju s roditeljima. Odgojitelji nisu nezadovoljni osobnim kompetencijama za suradnju s roditeljima, ali smatraju da se trebaju više educirati o suradnji s roditeljima za dobrobit djece, te da imaju potrebu za kvalitetnim stručnim usavršavanjem za stjecanje kompetencija u pružanju podrške djeci i njihovim roditeljima, posebno odgojitelji s manje od 5 godina radnog staža. Istraživanje je pokazalo da su odgojitelji do 36 godina zadovoljniji vlastitim vještinama u korištenju medija za suradnju s roditeljima, što se osim iz tvrdnji odgojitelja, može iščitati i iz većeg postotka sudjelovanja u upitniku. Odgojitelji iz većih gradova imaju bolju povezanost s odgojiteljima iz drugih vrtića, a odgojitelji prvostupnici su stekli manje kompetencija tijekom formalnog obrazovanja od odgojitelja višeg stupnja obrazovanja, čime su potvrđene uvodne pretpostavke i hipoteze. Sva djeca, uključujući i djecu s posebnim odgojno obrazovnim potrebama, prema tvrdnjama odgojitelja imaju dobre uvjete za odgoj i obrazovanje u dječjem vrtiću, a izrazili su neslaganje s tvrdnjama da djeca s posebnim odgojno obrazovnim potrebama ne bi trebala ići u vrtić zajedno s drugom djecom i da usporavaju odgojno obrazovni razvoj druge djece. Zajedničkom suradnjom i druženjem stvara se sigurno i toplo ozračje za dijete, a kao najvažniji dio postupaka u odgoju i obrazovanju između roditelja i odgojitelja navode iskren odnos.

Inkluzivno odgojno obrazovno okruženje karakteriziraju suradnički i uvažavajući odnosi. Uključenost roditelja u odgojno obrazovni proces ima pozitivan utjecaj i na djecu i na roditelje, a zadaća odgojitelja kao stručnjaka je poticanje i unaprjeđivanje dobrih odnosa s roditeljima.

Uspješnu suradnju s roditeljima karakteriziraju pozitivni stavovi odgojitelja, spremnost, znanja, vještine i želja za cjeloživotnim usavršavanjem. Odgojitelj stvara uvjete za suradnju tako što pruža roditeljima odgovarajuću podršku, poziva i potiče na suradnju, upoznaje s radom skupine, poziva u neposredan odgojno obrazovni rad, organizira zajednička druženja i aktivnosti, radionice, nudi roditeljima izbor i više načina suradnje. Razumijevanje, fleksibilnost, tolerancija, međusobno poštovanje, pružanje podrške, iskren odnos, aktivno slušanje i izbjegavanje predrasuda neke su od bitnih stavki kvalitetnog suradničkog odnosa. Spremnost za suradnju s roditeljima u inkluzivnom odgoju i obrazovanju određuju razne osobne karakteristike, uvjerenja, stavovi, kultura, prošla iskustva ili stereotipi. Ne treba očekivati da će odgojitelj biti zadovoljan vlastitim odnosom sa svim roditeljima, ali je bitno znati da je i roditeljima i odgojiteljima cilj odgoja i obrazovanja djeteta isti, a to je sretno i sigurno dijete koje u poticajnom okruženju može ostvariti svoje mogućnosti i cjelovit razvoj.

SAŽETAK

Za uspješnu suradnju roditelja i odgojitelja u inkluzivnom odgoju i obrazovanju, potrebno je utvrditi spremnost odgojitelja za istu. Zajedničkim djelovanjem, kvalitetnom suradnjom i komunikacijom stvara se pozitivno i vedro ozračje te osjećaj povjerenja i sigurnosti kod djece.

Istraživanje o spremnosti odgojitelja za suradnju s roditeljima je provedeno u veljači i ožujku 2024. godine na području Splitsko-dalmatinske županije. Cilj istraživanja bio je potaknuti odgojitelje na promišljanje o važnosti suradnje u inkluzivnom odgoju i obrazovanju i spremnosti na istu radi osiguranja kvalitetnijih uvjeta za svu djecu. Stavovi o spremnosti za suradnju s roditeljima u inkluzivnom odgoju i obrazovanju ispitani su na 115 odgojitelja online upitnikom putem Google obrasca. Rezultati su pokazali da je za kvalitetnu suradnju s roditeljima potrebno neprestano stručno usavršavanje koje pridonosi pozitivnim stavovima, razvoju kompetencija, sigurnosti u vlastite percepcije i zadovoljstvom u radu.

Ključne riječi: inkluzivni odgoj i obrazovanje, spremnost za suradnju, roditelji, odgojitelji

ABSTRACT

For successful cooperation between parents and educators in inclusive education, it is necessary to determine the readiness of educators for the same. Joint action, quality cooperation and communication creates a positive and cheerful atmosphere and a sense of trust and security in children.

The research on the readiness of educators for cooperation with parents was conducted in February and March 2024 in the Split-Dalmatia County. The aim of the research was to encourage educators to think about the importance of cooperation in inclusive education and readiness for it in order to ensure better conditions for all children. Attitudes about willingness to cooperate with parents in inclusive education were examined on 115 educators with an online questionnaire via google form. The results have shown that for quality cooperation with parents, continuous professional development is needed, which contributes to positive attitudes, development of competencies, certainty in its own perceptions and satisfaction in work.

Key words: inclusive education, willingness to cooperate, parents, educators

LITERATURA

1. Alić, A., Cerić, H. (2005). *Temeljna polazišta inkluzivnog obrazovanja*. <(PDF) [Temeljna polazišta inkluzivnog obrazovanja \(researchgate.net\)](#)>. Pristupljeno 26. veljače 2024.
2. Barat, T. (2022). *Komunikacija kao preduvjet dobrih odnosa danas*. Zagreb: vlast. nakl.
3. Bhatia, R., Singh, R. (2021). Inclusion: Historical Perspectives, Inclusive Education And Current Status. *Ilkogretim Online – Elementary Education Online*, vol 20 (1), <8587-8605. 10.17051/ilkonline.2021.01.878>. Pristupljeno 26. veljače 2024.
4. Brojčin, B. (2013). *Inkluzivna edukacija*. Beograd: Univerzitet u Beogradu.
5. Bouillet, D. (2011). Kompetencije odgojitelja djece rane i predškolske dobi za inkluzivnu praksu. *Pedagogijska istraživanja*, 8 (2), 323-338. <<https://hrcak.srce.hr/116665>>. Pristupljeno 24. veljače 2024.
6. Buble, M. (2010). *Menadžerske vještine*. Zagreb: Sinergija.
7. Cvetko, J., Gudelj, M. & Hrgovan, L. (2000). Inkluzija. *Diskrepancija*, 1 (1), 24-28. <<https://hrcak.srce.hr/20562>>. Pristupljeno 21. studenog 2023.
8. Daniels, H., Garner, P. (1999). *Inclusive Education*. <<https://doi.org/10.4324/9780203062449>>. Pristupljeno 26. veljače 2024.
9. Dash, N. (2006). *Inclusive Education for Children with Special Needs*. <https://books.google.hr/books?id=A_OtaWkkNLYC&lpg=PP1&hl=hr&pg=PP1#v=onepage&q&f=false>. Pristupljeno 26. veljače 2024.
10. Duhaney, L.M.G., Salend, S.J. (2000). Parental perceptions of inclusive educational placements. *Remedial and Special Education*, 21 (2), 121-129. <<http://dx.doi.org/10.1177/074193250002100209>>. Pristupljeno 26. veljače 2024.
11. Furko, M., Kubelka, R. (2014). Razvoj djeteta s teškoćama u uvjetima inkluzije. *Dijete, vrtić, obitelj*, 20 (76), 28-29. <<https://hrcak.srce.hr/159121>>. Pristupljeno 20. studenog 2023.
12. Graham, L. (2020). *Inclusive Education for the 21st Century: Theory, policy and practice*. <<https://books.google.hr/books?id=RIXxDwAAQBAJ&lpg=PP1&hl=hr&pg=PP1#v=onepage&q&f=false>>. Pristupljeno 26. veljače 2024.
13. Jurčević Lozančić, A. (2016). *Socijalne kompetencije u ranome djetinjstvu*. Zagreb: Učiteljski fakultet Sveučilišta u Zagrebu.

14. Karaca, A. (2022). Inclusive Education. U H. Bagci, C. Atar, O.A.Bagci (Ur.) *Recent Trends, Applications, and Suggestions in Education* (89-105). < [\(PDF\) INCLUSIVE EDUCATION \(researchgate.net\)](#)>. Pristupljeno 26. veljače 2024.
15. Karynbaeva, O. V., Shapovalova, O. E., Shklyar, N. V., Emelyanova, I. A., Borisova, E. A. (2021). Teachers' Readiness For Inclusive Education. *Amurcon 2020: International Scientific Conference*, vol 111, 405-411. <<https://doi.org/10.15405/epsbs.2021.06.03.54>>. Pristupljeno 24. veljače 2024.
16. Kudek Mirošević, J., Tot, D. i Jurčević Lozančić, A. (2020). Osmišljavanje inkluzivnoga odgojno-obrazovnog procesa - Samoprocjena odgojitelja i učitelja. *Nova prisutnost*, XVIII (3), 547-559.<<https://doi.org/10.31192/np.18.3.8>>. Pristupljeno 24. veljače 2024.
17. Ljubetić, M. (2011). *Partnerstvo obitelji, vrtića i škole*. Zagreb: Školska knjiga.
18. Ljubetić, M. (2014). *Od suradnje do partnerstva obitelji, odgojno-obrazovne ustanove i zajednice*. Zagreb: ELEMENT.
19. McAllister Swap, S. (1993). *Developing Home-School Partnerships: From Concepts to Practice*. New York: Teachers College Press.
20. Milanović, M. i sur. (2014). *Pomozimo im rasti – priručnik za partnerstvo odgojitelja i roditelja*. Zagreb: Golden marketing-Tehnička knjiga.
21. Movkebaieva, Z., Oralkanova, I., Uaidullakzy, E. (2013). The professional competence of teachers in inclusive education. *Procedia – Social and Behavioral Sciences*, vol 89, 549-554. <<https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2013.08.892>>. Pristupljeno 24. veljače 2024.
22. Nacionalni kurikulum za rani i predškolski odgoj i obrazovanje (2014), Zagreb: Republika Hrvatska, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta. <[Ministarstvo znanosti i obrazovanja - Nacionalni kurikulum za rani i predškolski odgoj i obrazovanje \(gov.hr\)](#)>. Pristupljeno 24. veljače 2024.
23. Nenadić Bilan, D. i Matov, J. (2014). Partnerstvo obitelji i predškolske ustanove kao potpora roditeljstvu. *Magistra Iadertina*, 9 (1), 123-135. <<https://hrcak.srce.hr/137247>>. Pristupljeno 6. veljače 2024.
24. Oliinyk, M. I., Oliinyk, R. V.(2021). Features and components of the parents and educators' psychological readiness to integrate with children with special educational needs. *International Journal of Social and Educational Innovation (IJSEIro)*, 8(15), 24-

30. <<https://journals.aseiacademic.org/index.php/ijsei/article/view/177>>. Pristupljeno 24. veljače 2024.
25. Pershina, N., Shamardina, M., Luzhbina, N. (2018). Readiness of teachers for inclusive education of children with disabilities. *SHS Web of Conferences, vol 55*. <<https://doi.org/10.1051/shsconf/20185502005>>. Pristupljeno 24. veljače 2024.
26. Radoman, V. (1995). *Empirijsko istraživanje stavova prema različitim hendikepima, naročito prema gluvoći i gluvima*, Defektološka teorija i praksa, vol. 38, br.1, (106-113). Beograd.
27. Romstein, K., Skočić Mihić, S., Sunko, E. (2022). Profesionalni razvoj odgojitelja i prevencija socijalne isključenosti: izazovi i perspektive. *Didaktički izazovi IV*. str. 161-163. <<https://www.bib.irb.hr:8443/1196498>>. Pristupljeno 8. travnja 2024.
28. Rosić, V. (2005). *Odgoj, obitelj, škola*. Rijeka: naklada Žagar.
29. Siraj-Blatchford, I. (2009). Različitost, inkluzija i učenje u ranoj dobi. *Dijete, vrtić, obitelj, 15* (58), 2-7. <<https://hrcak.srce.hr/128490>>. Pristupljeno 17. studenog 2023.
30. Skočić Mihić, S., Košeto Kišić, M. (2019). Stavovi odgajatelja prema jednoroditeljskim obiteljima. *Sodobni pristopi poučavanja prihajajućih generacij*. str. 126-138. <<https://www.croris.hr/crosbi/publikacija/prilog-skup/719640#>>. Pristupljeno 8. travnja 2024.
31. Srića, S., Skočić Mihić, S. (2014). Učestalost i zadovoljstvo roditelja suradnjom s odgajateljima. 2. Dani obrazovnih znanosti *Uloga istraživanja u obrazovnim promjenama: knjiga sažetaka*. str. 65-66. <<https://croris.hr/crosbi/publikacija/prilog-skup/616604>>. Pristupljeno 8. travnja 2024.
32. Sunko, E. (2010). Inkluzija djece s autizmom s gledišta odgojitelja. *Školski vjesnik, 59* (1.), 113-126. <<https://hrcak.srce.hr/82352>>. Pristupljeno 21. studenog 2023.
33. Sunko, E. (2021). *Aporije djece s teškoćama u razvoju: društveni odnosi i odgojno obrazovni modeli*. Split: Sveučilište u Splitu.
34. Tadić, M., Skočić Mihić, S. (2014). Doživljavaju li roditelji da im odgajatelji pružaju potrebnu podršku u roditeljstvu?. 2. dani obrazovnih znanosti *Uloga istraživanja u obrazovnim promjenama: knjiga sažetaka*. str. 68-69. <<https://www.croris.hr/crosbi/publikacija/prilog-skup/616601>>. Pristupljeno 8. travnja 2024.

35. Thunberg, G., Carlstrand, A., Claesson, B., Rensfeldt Flink, A. (2018). *Započnimo – tečaj komunikacije i potpomognute komunikacije za roditelje i stručne djelatnike*. Zagreb: Golden marketing-Tehnička knjiga.
36. Vican, D., Karamatić Brčić, M. (2013). Obrazovna inkluzija u kontekstu svjetskih i nacionalnih obrazovnih politika – s osvrtom na hrvatsku obrazovnu stvarnost. *Život i škola, LIX* (30), 48-65. <<https://hrcak.srce.hr/131847>>. Pristupljeno 5. ožujka 2024.
37. Visković, I., Ljubetić, M. (2022). Pedagogical aspects of family functioning. *Erken Çocukluk Çalışmaları Dergisi, 6*(1), 308–332. <<https://doi.org/10.24130/eccdjecs.1967202261370>>. Pristupljeno 8. travnja 2024.
38. Visković, I., Višnjic Jevtić, A. (2022). Kvaliteta pedagoške prakse u odnosu na djecu u riziku socijalne isključenosti: procjene odgojitelja. 5. Dani obrazovnih znanosti. *Kako poticati dobrobit u odgojno-obrazovnom okružju u izazovnim vremenima?* Knjiga sažetaka. str. 54-55. <<https://www.croris.hr/crosbi/publikacija/prilog-skup/816778>>. Pristupljeno 8. travnja 2024.
39. Višnjic Jevtić, A., Visković, I., Rogulj, E., Bogatić, K., Glavina, E. (2018). *Izazovi suradnje – Razvoj profesionalnih kompetencija odgojitelja za suradnju i partnerstvo s roditeljima*. Zagreb: ALFA.
40. Višnjic Jevtić, A. UNIVERSITAS portal (2022) *UNESCO-va konferencija o ranom i predškolskom odgoju i obrazovanju*. <[UNESCO-va Svjetska konferencija o ranom i predškolskom odgoju i obrazovanju - Universitas Portal \(universitas-portal.hr\)](https://www.universitas-portal.hr)>. Pristupljeno 16. studenog 2023.
41. Zrilić, S. (2013). *Djeca s posebnim potrebama u vrtiću i nižim razredima osnovne škole: priručnik za roditelje, odgojitelje i učitelje*. Zadar: Sveučilište u Zadru.
42. Zrilić, S., Brzoja, K. (2013). Promjene u pristupima odgoju i obrazovanju učenika s teškoćama. *Magistra Iadertina, 8*. (1.), 141-153. <<https://hrcak.srce.hr/122647>>. Pristupljeno 17. studenog 2023.
43. Zrilić, S. (2022). *Djeca s teškoćama u inkluzivnom vrtiću i školi - Suvremeni pristup i metode učenja*. Zagreb – Zadar: Hrvatska sveučilišna naklada – Sveučilište u Zadru.
44. Zuckerman, Z. (2016). *Summa pedagogica - Inkluzivno obrazovanje učenika s razvojnim teškoćama*. Velika gorica: Naklada benedikta.

45. Weber, H., Elsner, A., Wolf, D., Rohs, M., Turner-Cmuchal, M. (2022). *Inclusive digital education*, <[\(PDF\) Inclusive Digital Education \(researchgate.net\)](#)>. Pristupljeno 17. veljače 2024.

PRILOZI

Prilog 1. Popis tablica

Tablica 1.	Sociodemografski pokazatelji	str. 19/20
Tablica 2.	Deskriptivni pokazatelji	str. 20/21/22/23/24/25/26/27
Tablica 3.	Tvrdnje s ponuđenim odgovorima	str. 28/29/30
Tablica 4.	Povezanost procjene važnosti dobi odgojitelja sa vlastitim zadovoljstvom u korištenju medija za suradnju s roditeljima	str. 31
Tablica 5.	Povezanost procjene važnosti veličine mjesta središta osnivača i suradnje odgojitelja s odgojiteljima iz drugih vrtića	str. 31
Tablica 6.	Povezanost procjene važnosti stupnja obrazovanja i stečenih kompetencija odgojitelja za suradnju s roditeljima	str. 32
Tablica 7.	Povezanost procjene važnosti radnog staža i potrebe za kvalitetnim stručnim usavršavanjem za stjecanje kompetencija podrške djeci i roditeljima	str. 33
Tablica 8.	Povezanost procjene važnosti radnog statusa odgojitelja i iskrenosti prema roditeljima o vlastitoj percepciji ponašanja njihove djece	str. 34

Prilog 2. Upitnik za odgojitelje

UPITNIK ZA ODGOJITELJE NA PODRUČJU SPLITSKO-DALMATINSKE ŽUPANIJE

Poštovani odgojitelji i odgojiteljice,

Za potrebe pisanja diplomskog rada na temu "Spremnost roditelja i odgojitelja za suradnju u inkluzivnom odgoju i obrazovanju", potrebni su mi vaši stavovi o suradnji s roditeljima. Cilj i svrha rada je utvrditi spremnost roditelja i odgojitelja za suradnju radi poboljšanja i daljnjeg razvijanja suradničkih odnosa. Upitnik je potpuno anoniman te vas molim za iskrenost.

Odaberite samo jedan od ponuđenih odgovora.

Hvala na suradnji!

Antonija Maleš	
1. Ispitanik*	Odgojitelj Odgojiteljica
2. Dob*	20 - 25 godina 26 - 36 godina 37 - 47 godina 48 - 58 godina 59 i više godina
3. Veličina mjesta u kojem se vaša ustanova nalazi*	Veliki grad (više od 100 000 stanovnika) Grad srednje veličine (od 50 000 do 100 000 stanovnika) Veće naselje (od 1000 do 50 000 stanovnika) Manje naselje (manje od 1000 stanovnika)
4. Stupanj obrazovanja *	VŠS - prvostupnik VSS - magistar Poslijediplomski znanstveni studij Poslijediplomski sveučilišni studij
5. Radni status*	Pripravnik/ca U povremenom radnom odnosu U stalnom radnom odnosu
6. Radni staž*	Manje od 5 godina 5 - 15 godina 16 - 26 godina Preko 26 godina
7. Radim u*	Jasličkoj skupini Vrtićkoj skupini Trenutno ne radim u skupini

Suradnja roditelja i odgojitelja Sve tvrdnje se jednako odnose na muški i ženski rod.	
1. Suradnja s roditeljima mi je važna	Uopće se ne slažem Djelomično se ne slažem Niti se slažem, niti se ne slažem Djelomično se slažem U potpunosti se slažem
2. Suradnja je nužna za zdrav rast i razvoj djeteta	Uopće se ne slažem Djelomično se ne slažem Niti se slažem, niti se ne slažem Djelomično se slažem U potpunosti se slažem
3. Roditelji su ravnopravni članovi odgojno obrazovne ustanove	Uopće se ne slažem Djelomično se ne slažem

	Niti se slažem, niti se ne slažem Djelomično se slažem U potpunosti se slažem
4. Roditelji me smatraju ravnopravnim članom u odgoju i obrazovanju njihove djece	Uopće se ne slažem Djelomično se ne slažem Niti se slažem, niti se ne slažem Djelomično se slažem U potpunosti se slažem
5. Suradnja roditelja i odgojitelja najviše ovisi o:	Odgojiteljima Roditeljima Stručnoj službi Upravi dječjeg vrtića Djeci Okolini
6. Zadovoljna sam komunikacijom s roditeljima	Uopće se ne slažem Djelomično se ne slažem Niti se slažem, niti se ne slažem Djelomično se slažem U potpunosti se slažem
7. Zadovoljna sam uvidom u probleme odgoja i obrazovanja djece u obitelji	Uopće se ne slažem Djelomično se ne slažem Niti se slažem, niti se ne slažem Djelomično se slažem U potpunosti se slažem
8. Roditelji potiču suradnju s odgojiteljima	Uopće se ne slažem Djelomično se ne slažem Niti se slažem, niti se ne slažem Djelomično se slažem U potpunosti se slažem
9. Odgovorna sam roditeljima iskazati sve izazove u odgoju i obrazovanju njihove djece	Uopće se ne slažem Djelomično se ne slažem Niti se slažem, niti se ne slažem Djelomično se slažem U potpunosti se slažem
10. Zadovoljna sam percepcijom roditelja o ishodima odgojno obrazovnih programa	Uopće se ne slažem Djelomično se ne slažem Niti se slažem, niti se ne slažem Djelomično se slažem U potpunosti se slažem
11. Zadovoljna sam svojim odnosom sa svim roditeljima	Uopće se ne slažem Djelomično se ne slažem Niti se slažem, niti se ne slažem Djelomično se slažem U potpunosti se slažem

12. Suzdržavam se u potpunosti biti iskrena prema roditeljima o mojoj percepciji ponašanja njihove djece	Uopće se ne slažem Djelomično se ne slažem Niti se slažem, niti se ne slažem Djelomično se slažem U potpunosti se slažem
13. Suzdržavam se u potpunosti biti iskrena prema roditeljima jer sam nesigurna u svoju percepciju	Uopće se ne slažem Djelomično se ne slažem Niti se slažem, niti se ne slažem Djelomično se slažem U potpunosti se slažem
14. Suzdržavam se u potpunosti biti iskrena prema roditeljima jer nemam dovoljno edukacije o svim odgojno obrazovnim problemima na koje nailazim	Uopće se ne slažem Djelomično se ne slažem Niti se slažem, niti se ne slažem Djelomično se slažem U potpunosti se slažem
15. Suzdržavam se u potpunosti biti iskrena prema roditeljima jer nemam dovoljno podrške od strane stručne službe	Uopće se ne slažem Djelomično se ne slažem Niti se slažem, niti se ne slažem Djelomično se slažem U potpunosti se slažem
16. Suzdržavam se u potpunosti biti iskrena prema roditeljima jer nemam dovoljno podrške od strane uprave	Uopće se ne slažem Djelomično se ne slažem Niti se slažem, niti se ne slažem Djelomično se slažem U potpunosti se slažem
17. Zadovoljna sam osobnim kompetencijama za komunikaciju i suradnju s roditeljima	Uopće se ne slažem Djelomično se ne slažem Niti se slažem, niti se ne slažem Djelomično se slažem U potpunosti se slažem
18. Odgojitelji se trebaju više educirati o suradnji s roditeljima radi dobrobiti djece	Uopće se ne slažem Djelomično se ne slažem Niti se slažem, niti se ne slažem Djelomično se slažem U potpunosti se slažem
19. Organizacija rada u odgojno obrazovnoj skupini omogućuje mi individualni pristup svakom djetetu	Uopće se ne slažem Djelomično se ne slažem Niti se slažem, niti se ne slažem Djelomično se slažem U potpunosti se slažem
20. Svakodnevno pružam roditeljima uvid u odgojno obrazovni rad	Uopće se ne slažem Djelomično se ne slažem Niti se slažem, niti se ne slažem Djelomično se slažem U potpunosti se slažem
21. Zadovoljna sam suradnjom roditelja u:	Nabavci materijala

	Direktnoj provedbi aktivnosti u dječjem vrtiću Poticaju lokalne zajednice u suradnji s dječjim vrtićem Pribavljanju sredstava za prostorno-materijalno uređenje Sudjelovanju na organiziranim edukacijama za roditelje i odgojitelje Aktivnosti roditelja na roditeljskim sastancima Odazivu na organizirane radionice u odgojno-obrazovnoj skupini Aktivnostima razvoja primjerene prakse Nisam zadovoljan/na Ostalo_____
22. Roditelji mi svakodnevno pružaju povratne informacije o kvaliteti mog odgojno obrazovnog rada	Uopće se ne slažem Djelomično se ne slažem Niti se slažem, niti se ne slažem Djelomično se slažem U potpunosti se slažem
23. Roditelji djece s posebnim odgojno obrazovnim potrebama redovito se odazivaju na roditeljske sastanke	Uopće se ne slažem Djelomično se ne slažem Niti se slažem, niti se ne slažem Djelomično se slažem U potpunosti se slažem
24. Roditelji djece s posebnim odgojno obrazovnim potrebama redovito se odazivaju na individualne sastanke	Uopće se ne slažem Djelomično se ne slažem Niti se slažem, niti se ne slažem Djelomično se slažem U potpunosti se slažem
25. Roditelji najviše pokazuju interes za:	Sigurnost tijekom dječje igre u zatvorenom prostoru Sigurnost tijekom dječje igre na otvorenom prostoru Održavanje osobne higijene i higijene prostora Osiguravanje prostora od povreda djece Sprječavanje širenja zaraznih bolesti Razvojne kognitivne, socio-emocionalne i tjelesne faze djeteta Zdravom prehranom djece Ne pokazuju interes
26. Pozivam sve roditelje da se uključe u izlete i zajednička druženja	Uopće se ne slažem Djelomično se ne slažem Niti se slažem, niti se ne slažem Djelomično se slažem U potpunosti se slažem

27. Zajedničkom suradnjom i druženjem s roditeljima stvaramo sigurno i toplo ozračje za dijete	Uopće se ne slažem Djelomično se ne slažem Niti se slažem, niti se ne slažem Djelomično se slažem U potpunosti se slažem
28. Zadovoljna sam umrežavanjem s odgojiteljima iz drugih dječjih vrtića na razini:	Grada Županije Republike Hrvatske Nisam zadovoljan/na
29. Zadovoljna sam vlastitim znanjem i vještinama u korištenju medija za suradnju s roditeljima	Uopće se ne slažem Djelomično se ne slažem Niti se slažem, niti se ne slažem Djelomično se slažem U potpunosti se slažem
30. Imam potrebu za kvalitetnim stručnim usavršavanjem u kojem bi stekla kompetencije u pružanju podrške djeci i njihovim roditeljima u mojoj odgojno obrazovnoj skupini	Uopće se ne slažem Djelomično se ne slažem Niti se slažem, niti se ne slažem Djelomično se slažem U potpunosti se slažem
31. Zadovoljna sam organiziranom supervizijom koja se odnosi na suradnju s roditeljima	Uopće se ne slažem Djelomično se ne slažem Niti se slažem, niti se ne slažem Djelomično se slažem U potpunosti se slažem
32. Posljednje dvije godine sudjelovala sam na kontinuiranim edukacijama za stjecanje i povećanje kompetencija za suradnju s roditeljima	Uopće se ne slažem Djelomično se ne slažem Niti se slažem, niti se ne slažem Djelomično se slažem U potpunosti se slažem
33. Tijekom formalnog obrazovanja stekla sam dovoljno kompetencija za suradnju s roditeljima	Uopće se ne slažem Djelomično se ne slažem Niti se slažem, niti se ne slažem Djelomično se slažem U potpunosti se slažem
34. Sva djeca, uključujući i djecu s posebnim odgojno obrazovnim potrebama, imaju dobre uvjete za odgoj i obrazovanje u dječjem vrtiću	Uopće se ne slažem Djelomično se ne slažem Niti se slažem, niti se ne slažem Djelomično se slažem U potpunosti se slažem
35. Sva djeca, uključujući i djecu s posebnim odgojno obrazovnim potrebama, imaju osigurane zadovoljavajuće prostorno-materijalne uvjete zahvaljujući suradnji roditelja i odgojitelja u dječjem vrtiću	Uopće se ne slažem Djelomično se ne slažem Niti se slažem, niti se ne slažem Djelomično se slažem U potpunosti se slažem

36. Djeci s posebnim odgojno obrazovnim potrebama pruža se veća podrška nego drugoj djeci	Uopće se ne slažem Djelomično se ne slažem Niti se slažem, niti se ne slažem Djelomično se slažem U potpunosti se slažem
37. Djeca s posebnim odgojno obrazovnim potrebama ne bi trebala ići u dječji vrtić zajedno s drugom djecom	Uopće se ne slažem Djelomično se ne slažem Niti se slažem, niti se ne slažem Djelomično se slažem U potpunosti se slažem
38. Djeca s posebnim odgojno obrazovnim potrebama usporavaju odgojno obrazovni razvoj druge djece u dječjem vrtiću	Uopće se ne slažem Djelomično se ne slažem Niti se slažem, niti se ne slažem Djelomično se slažem U potpunosti se slažem
39. Redovito surađujem s drugim odgojiteljima u mojem dječjem vrtiću zbog razmjene iskustava o suradnji s roditeljima	Uopće se ne slažem Djelomično se ne slažem Niti se slažem, niti se ne slažem Djelomično se slažem U potpunosti se slažem
40. Susrećem se i razmjenjujem mišljenja i iskustva o roditeljskoj suradnji s odgojiteljima koji ne rade u mojem dječjem vrtiću	Uopće se ne slažem Djelomično se ne slažem Niti se slažem, niti se ne slažem Djelomično se slažem U potpunosti se slažem
41. Najčešće se educiram za suradnju s roditeljima o odgoju i obrazovanju djece rane i predškolske dobi pomoću:	Literature Predavanja Video materijala Radionica za odgojitelje Radionica za djecu i roditelje Stručnih vijeća Stručnih sastanaka Diplomskim i/ili poslijediplomskim cjeloživotnim obrazovanjem Ne educiram se
42. Najvažniji dio postupaka u odgoju i obrazovanju između roditelja i odgojitelja je:	Dogovor u donošenju procedura u odgojno obrazovnom radu Dosljednost u poštivanju dogovorenih pravila Mogućnost međusobnih kontakata Obostrana procjena dječjeg razvoja Iskren odnos Ostalo _____

Obrazac A.Č.

SVEUČILIŠTE U SPLITU
FILOZOFSKI FAKULTET

IZJAVA O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI

kojom ja ANTONIJA MALEŠ, kao pristupnik/pristupnica za stjecanje zvanja magistra/magistrice RANOG I PREDŠKOLSKOG ODGOJA I OBRAZOVANJA, izjavljujem da je ovaj diplomski rad rezultat isključivo mogega vlastitoga rada, da se temelji na mojim istraživanjima i oslanja na objavljenu literaturu kao što to pokazuju korištene bilješke i bibliografija. Izjavljujem da niti jedan dio diplomskoga rada nije napisan na nedopušten način, odnosno da nije prepisan iz necitiranoga rada, pa tako ne krši ničija autorska prava. Također izjavljujem da nijedan dio ovoga diplomskoga rada nije iskorišten za koji drugi rad pri bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj ili radnoj ustanovi.

Split, 10.4.2024.

Potpis

